YIL: 5 SAYI: 65 HAZİRAN 2026 AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

HARPUT KALESİ TÜNELLERİ

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ
ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
YIL: 5 SAYI: 65
HAZİRAN 2026
İLK ÇIKIŞ TARİHİ: OCAK 2021

İMTİYAZ SAHİBİ ve
GENEL YAYIN YÖNETMENİ

YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com

İSSN: 2980-1435

KATKIDA BULUNANLAR:
EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
GÜRKAN ÖZENSOY (İSTANBUL)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
BEDRİ YÜCEL (ELAZIĞ)
OYA ORHAN (ELAZIĞ)
İLHAN KILIÇ (ALMANYA)
AYLA KOÇ (SİVAS)
AHMET TAHİR ERDEM (ANKARA)
İRFAN KARABULUT (İSTANBUL)
MUSTAFA DURĞUN (ELAZIĞ)
SELİM ŞENGÜL (ELAZIĞ)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA

Yukarı Şehir olarak da adlandırılan **Harput**'un özellikle Kalesinin altında **"Aşağı Şehir"** olarak da adlandırılacak, tüneller bulunuyor.

Başta zindanlar olmak üzere **Harput Kalesi**'nde bugüne kadar **4 gizli geçit** tespit edilirken, bunlardan **Roma** dönemine ait gizli geçit bulundu.

Elazığlı olup olmadığı bilinmez ama çocuk yaşta Elazığ'dan Milli Mücadeleye karikatürleriyle destek olan **Macarzade Hakkı Bey** (veya tam adıyla Macarzâde İsmail Hakkı Bey), Milli Mücadele döneminde Elazığ (Harput) bölgesinde faaliyet gösteren, **Satvet-i Milliye Gazetesi'nde** karikatürler çizen ve özellikle şimşir üzerine yaptığı çizimlerle tanınan bir isimdir. **Macarzade Hakkı Bey**, Meddahlığıyla da tanınıyor.

Macarzade Hakkı Bey'in Elazığ Basının da ilk kez hayat hikayesi ve fotoğraflarını yayınlıyoruz.

1880'lı yıllarda yaşadığı varsayılan **Deli Musto**, dönemin büyük alimlerinden **Beyzade Efendi**'ye (Büyük Beyzade Hacı Ali Rıza Efendi) büyük saygı duymasıyla tanınıyor.

Deli Musto (Mustafa Efendi)'nun evliya mı yoksa deli mi olduğu anlaşılmamıştır. Uzun zaman önce Harput'ta büyük bir kuraklık olmuş. Bunun üzerine ağzı dualı insanlar, yağmur duasına çıkmaya karar vermişler, çıkarken de Mustafa'nın deliden çok veli olduğunu anladıkları için onu da çağırmışlar. Deli Musto'nun duasından sonra yağmur yağmış...

Ve İzmir'de beklenen gün yaşandı. **Ege Elazığ Dernekler Federasyonu** tarafından düzenlenen **"12. Elazığ Kürsübaşı ve Kültür Etkinliği"**, Ege Bölgesi'nde yaşayan Elazığlıları aynı çatı altında buluşturdu. İzmir'de gerçekleştirilen programa yoğun katılım sağlanırken, Elazığ'a özgü kültürel değerler ve hemşerilik ruhu gece boyunca hissedildi.

Elazığ'da yaşanan kültürel ve sanatsal olayları yine **Çaydaçıra Dergisi**'nde dolu dolu takip edeceksiniz.

Sağlıcakla kalınız.

HARPUT'TA OLSAYDIK

Kıymetli Hocam, Abdullah Şekeroğlu'na

Evvel zaman içinde bin sekiz yüz sonunda
Şu dünyaya gelseydik, biz Harput'ta olsaydık
Bir kalenin burcunda bir Hüseynik yolunda
Ceylan gibi gezerdik, biz Harput'ta olsaydık

Kekik kokan vadinin rüzgârını solurduk
Müstezatlar dinlerdik havamızı bulurduk
Çayda Çıra oynardık her gün mesut olurduk
Dibek kahve döverdik, biz Harput'ta olsaydık

Destur alır paşanın konağına dalardık
Cümbüş, keman, tambura ya da kanun çalardık
Ecdada dua eder Çubuk Bey'i anardık
Meşk meclisi toplardık, biz Harput'ta olsaydık

Yüzümüzde tebessüm gönlümüzde kahkaha
Peşrev ile uyurduk uyanırdık sabaha
Ulu Cami ezanla çağırırken salaha
Koşa koşa giderdik, biz Harput'ta olsaydık

Okunan salaların makamını sezerdik
Hoyrat söyler kubbeyi nağmelerle bezerdik
Şair Hacı Hayri'ye nazireler yazardık
Gazellerde yaşardık, biz Harput'ta olsaydık

Tarkan ÖNER

Satvet-i Milliye Gazetesi'nde Karikatürler çizen Macarzade Hakkı Bey, Türkiye'nin son Meddahlarından biri oldu.

Milli Mücadele Kahramanı

Çocuk yaşa Elazığ'da gazetecilik yapan Macarzade Hakkı Bey yaşamının son yıllarını Menemen'de Meddahlık yaparak sürdürdü.

YÜCEL ÇAKMAK
ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Elazığlı olup olmadığı bilinmez ama çocuk yaşta Elazığ'dan Milli Mücadeleye karikatürleriyle destek olan Macarzade Hakkı Bey (veya tam adıyla Macarzâde İsmail Hakkı Bey), Milli Mücadele döneminde Elazığ (Harput) bölgesinde faaliyet gösteren, Satvet-i Milliye gazetesinde karikatürler çizen ve özellikle şimşir üzerine yaptığı çizimlerle tanınan bir isimdir. Elazığ'da 24 Şubat 1922'de yayın hayatına başlayan ve 15 Temmuz 1923 tarihinde son sayısı yayınlanan Satveti Milliye Gazetesi'nde çocuk denilecek bir yaşta fıkra yazarlığına başlayıp karikatüristlik yapan Macarzade Hakkı Bey, diğer yandan Meddah olarak da anılmıştır.

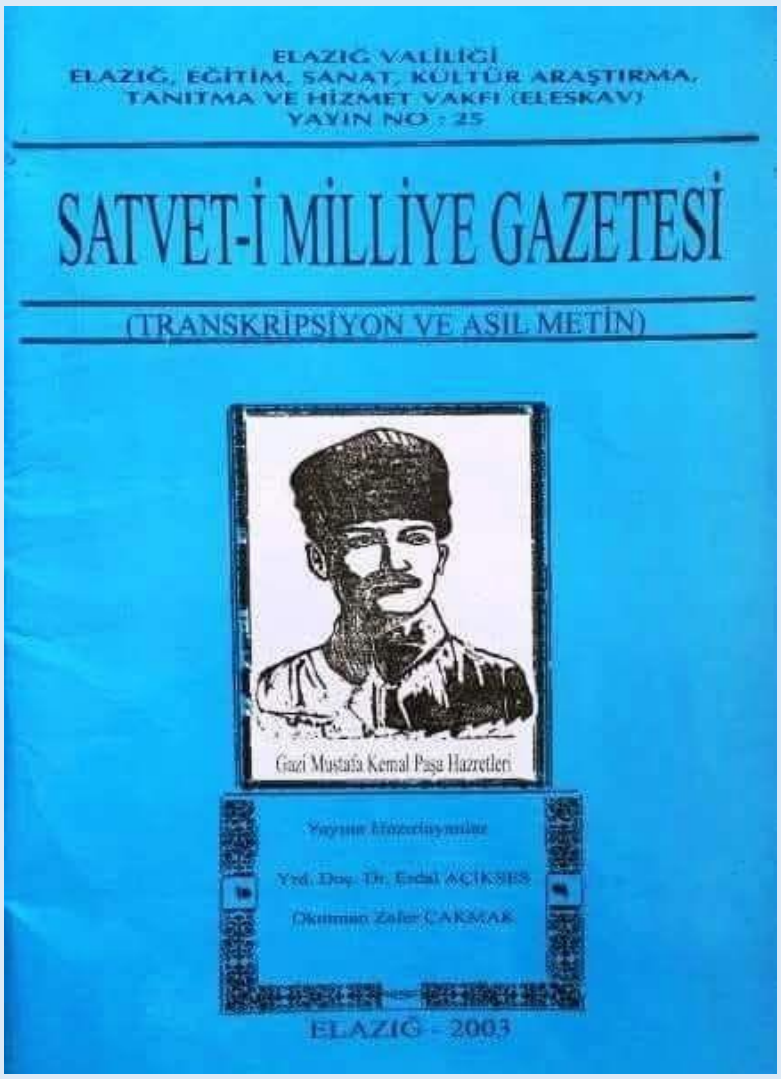

Meddah Acar olarak da bilinen Macarzade Hakkı Bey, tüm zorluklara rağmen Şimşir tahtasına oyduğu karikatürleri gazetede basılıp yayınlanıyordu. Gazetenin yayınlanmasında büyük zorluklarla karşılaşılıyordu ama onlar yılmıyorlardı. Gazeteyi basacak mürekkep bulamadıklarında kömür isiyle basıyorlardı.

Meddah Hakkı boş durmayı sevmezdi. Bu yüzden o yılların en popüler aracı olan arabalara yağlı boya resimler ve figürler çizerdi. Ta ki yazdığı bir yazıdan dolayı hakkında idam kararı çıktığını öğrenene kadar. Hakkındaki idam kararını öğrendiğinde günlerce geceleri yol kat ederek Akdeniz'e varmış. Oradan da bir gemiye binerek İtalya'ya inmiş. Siyasi mülteci olarak İtalya'ya sığınmış. İtalya'da yapabileceği bir iş bulamadığı için yaşamını dilenerek sürdürmüştü. Ta ki Anadolu'da başlayan Kurtuluş Savaşına kadar. O günün şartlarına göre en hızlı bir şekilde Balkanlara geçerek Kuvveyi-milliye yararına casusluk yapmaya başlamıştı. Kurtuluş Savaşı zaferle sonuçlanınca Türkiye'ye dönmüştü.

Macarzade Hakkı Bey olarak tanınıyor olsa da o acıların insanıydı. Yerleşik bir iş kurmaktansa meddahlık yapmaya karar vermiş ve Türkiye'nin hemen, hemen her yerinde mesleğini icra etmiştir. Amacı savaşlar yüzünden her konuda geri kalmış olan ülkesinin insanlarını onlara keyif vererek aydınlatmaktı.

Karikatürist ve Meddahlığın yanı sıra bir sürede 'Münadizade Derbeder' mahlasıyla hiciv şiirleri yazdı.

Satveti Milliye, 14 Ağustos 1922 tarihinde, boyu kısalmış bir halde tekrar yayın hayatına atılıyordu. Fakat hemen sonra Macarzade Hakkı aleyhine de dava açtırmışlardı. O da yerini gençlerden Emin Hüseyin'e terk etmişti. Artık 'gâvur işi' diye adlandırılan karikatürlerini de koymayı reddediyorlardı. Bu defa da Macarzade Hakkı, 'Münadizade Derbeder' takma adı ile içini döküyordu: "Bulana Müjde" başlığı altında neleri sıralamıyordu:

"Çarşımızda ucuz mal
Çeşmelerimizde akarsu
Adliyede işsizlik
Vilâyette icraat
Tapuda 1 seneden aşağıda çıkmış evrak
Eşrafımızda teşebbüsü sanayi ve medeni
Esnafımızda kanaat
Ekmekçilerimizde insaf
Ahçılarda merhamet
Gazetecilerde Sükût
Muallimlerde ekmek parası,
Bulanın on kuruş müjdesi var!"

Yaşlılık rüzgârları başında esmeye başladıktan sonra Menemen'de Sarraf Hanı'nın bir odasını kiralayarak yaşamını o küçücük odada sürdürmüştü. Zaman, zaman çevredeki ilçelere giderek meddahlık mesleğini sürdürüyordu. Geri kalan zamanında ise iş yerlerine tabelalar yazıyor. Cam üzerine ayetler yazıp satarak geçimini sağlıyordu. Yaz aylarında yaklaşık üç ay kadar Bozköy ılıcasında kalıyordu. Zira ılıcanın suyu onun romatizma ağrılarına çok iyi geliyordu. Meddah Hakkı Acar seksen dört yaşında gözleri iyi görmemesine ve hasta olmasına rağmen Tire de Kemer dereli Halil Efenin kahvesinde meddahlık yaparak yaşamını sürdürmeye çalıştı. Bir süre sonra Meddah Hakkı vefat etti.

Arama sonuçlarında 1965 yılında yaşamını yitirdiği ve Menemen'de tabelacılık yaptığı belirtilen kişi, Milli Mücadele'de karikatür çizen Macarzade Hakkı'dır.

3 yıldır kent kent dolaşmıştı

Türkiye'nin son Meddah'ı Hakkı Acar 84 yıllık ömrünün 43 yılında, bu eski Türk sahne sanatının en güzel örneklerini vermiştir. Fotoğrafta Hakkı Acar jübilesinde görülüyor.

Türkiye'nin son Meddah'ı 84 yaşındaki Macarzade Hakkı Acar, 2010'lu yıllarda Menemen'de yapılan bir jübile ile sahne hayatından çekilmiştir.

İstanbul'da tiyatrolar diyarı diye isim yapan Şehzadebaşı ve Türkiye'nin muhtelif şehirlerinde 43 yıl meddahlık yapan Macarzade Hakkı Acar, jübilesinde hayat hikayesini anlatmış, bir saat süren hayat hikayesinde davetlileri gülmekten kırıp geçirmiştir.

Kendisiyle birlikte, asırlardan beri halkı gülmekten kırıp geçiren Meddah'lık sanatının da artık sona erdiğini söyleyen Acar için hazırlanan defne dallarından yapılmış bir taç, Menemen

Garnizon Komutanı Naim Sözeri tarafından başına takılmıştır.
Bir yandan halkı güldürürken, bir yandan da sanatı son bulduğu için gözyaşlarını tutamayan Hakkı Acar'ın salonda bulunan ve kendisinden hatıra eşya ve fotoğraf isteyen hanımlar tarafından etrafı sarılmıştır.
Seyirciler de bu yaşlı sanatkarın son temsilinde gözyaşlarını tutamamışlardır. Civar ilçelerinden gelenler yüzünden salonda yer kalmamış ve birçok meraklı pencerelere üşüşerek, son Meddah'ın son programını seyretmişlerdir.
Yaşlı Meddah milli mücadele yıllarında Anadolu'da gazeteci olarak görev almış, muhabirlikten yazı işleri müdürlüğüne kadar çeşitli dallarda çalışmıştır.
Gazeteci, şair, yazar ve radyo programcısı Özcan Nevres, 2012 yılında yazdığı bir yazıda Meddah Hakkı Acar'ı yakından tanıdığını ifade ederek, "Menemen Devlet Hastanesi Başhekimi Niyazi Kula'ya telefon açıp kendisinden Meddah Hakkı Acar'ı hastaneye yatırmasını rica ettim. Yerimiz yok dediğinde salonun birine bir yatak koyamıyor musunuz dediğimde, tamam öyle yaparız dedi. Bir arkadaşıma telefon ederek Hakkı amcanın hastaneye kaldırılmasını sağladım. Koca bir kış hastanedeki hastalara fıkralarıyla, şakalarıyla adeta şifa dağıtmıştı. Başhekim de Hakkı amcanın hastalara moral vermesinden çok memnun olmuştu.
Meddah Hakkı Acar'ın en büyük korkusu dilenmek zorunda kalma korkusuydu. Bakanlıklara mektuplar yazarak bir Kurtuluş Savaşı gazisinin dilenmek zorunda kalması hazmedilecek bir durum değildir. Kendisine maaş bağlanması için gerekenin yaptırılmasını arz ederim demiştim. Son olarak da temsilcisi olduğum Ulus Gazetesi'nde 'Şerefle Sürdürülmüş Bir Hayatın Acı Hikâyesi' başlıklı yazım yayınlandı. Yazımın son bölümünde Kurtuluş Savaşımızın kahramanlarından Macarzade Hakkı Bey, bu günkü adıyla Meddah Hakkı Acar ilerleyen yaşına rağmen dilenmek için Tire'de Kemerdereli Ali Efenin kahvehanesinde meddahlık yapmaktadır. Bakanlığınız bu kahramanımıza yardım elini uzatmalıdır demiştim. Meddah Hakkı Acar'ın ölüm haberini aldığım günün ertesinde bakanlıktan bir mektup almıştım. Mektupta başvurunuz üzerine Meddah Hakkı Acar'a Kurtuluş Savaşı gazilerine bağlanan maaş bağlanmıştır diye yazıyordu. Böyle kadere lanet olsun diyerek mektubu buruşturup çöp kutusuna atmıştım." dedi.

KUTSALLARIMIZ

Basında, Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde camide, hamile bir anneye, doğacak bebeği için kutlama partisi düzenlendiği ve pasta kesildiği haber yapılmıştı. Partinin amacı, bebek için gerekli olan eşyaları temin etmekmiş.

"Baby shower" yani "doğacak çocuğu kutlama partisi", dünyada ilk kez 1940'larda ABD'de ortaya çıkmış. Dindar tüketim kültüründe, tüket, göster, paylaş adına başlatılmış.

Görüldüğü gibi ne Gölcük'te camide yapılan partinin ne de ABD'de yapılanların, dindarlıkla ilgisi yok. Gölcük'te caminin kutsallığından yararlanmak için parti camide yapılmış. Resmen camiyi ticari amaçlarına alet etmişler.

Olayın camide geçmesi, beni çocukluk yıllarıma uzanan manevi duygularıma taşıdı. Doğup büyüdüğüm Elazığ'ın Yığıki Mahallesi'nde, tarihi bir cami vardı. Doğru hatırlıyorsam yılın kandil günlerinin birinde cami, öğleden sonra 3 saat mahalleli kadınların bir araya gelip, çocuklarıyla birlikte cami atmosferinde dua etmelerine tahsis edilirdi. Daha dört, beş yaşlarımda anacığım, elimizden tutar bizi de camiye götürürdü. Hepimiz en az büyükler kadar sessiz, sakin ve saygı içinde oturup, okunan Kuran'ı dinlerdik. Ardından da ellerimizi açıp dua ederdik. Daha o yaşlarda dua ile birlikte içimde bir inanç duygusu hissettiğimi hatırlıyorum. O yıllardan sonra dua etmek benim için bir ibadet ve kalbimin her atışı gibi bir gereklilik oldu. İlerleyen yıllarda, şehrin merkezindeki İzzet Paşa Camii ile çarşı meydanındaki Hapishane Camii'nin önlerinden geçerken de o kutsal mekânlara karşı bir saygı duygusu yaşardım. Ayrıca 6-7 yaşlarımda kısa bir süre mahallemizdeki hoca, Seher Hanım'ın Elifba kursuna katılmıştım. Ablam daha uzun katılmış, hatim indirmişti. Anacığım bizi türbelere de götürürdü. Muhterem babamla birlikte tüm aile Fatih Ahmet Baba Türbesi'ne gittiğimiz o günü de hiç unutmadım. Ramazan aylarının ve bayramların kendine özgü tüm dinsel ritüellerini dolu dolu yaşardık. Muhterem babam Hac farizasını 1959 yılında yerine getirdi. Babam Müslümanlığını içindeki özle, peygamber ahlakıyla derinliğine yaşardı. Babamın dinsel tutumu bana ışık oldu. Velhasıl yaratana sığınmayı ve ahlaki değerleri ve kutsal mekânlara saygı duymayı Elazığ ortamında ailemden öğrendim. Daha sonra da kutsal mekânları ziyaret etme alışkanlığım devam etti. Bir zamanlar Ankara'da cuma günleri Hacı Bayram'a uğrayıp dua etmeyi, ruhen ve manen çok rahatlatıcı bulurdum. Kuran-ı Kerim Mealini de defalarca okudum. Özellikle bazı ayetlerde vaz edilen, adalet, doğruluk, merhamet, iyilik, tevazu, iffet, saygı gibi ahlaki değerler benim rehberim oldu. İlerleyen yıllarda tarih, sanat ve inanç değeri olan camilere daha fazla ilgi duymaya başladım. Anadolu'nun köklü ve çok kültürlü tarihi geçmişini yaşatan farklı kentlerde huşu içinde dua ettiğim o camileri asla unutamam. Başta bin minareli şehir olarak anılan İstanbul'un, Sultanahmet Camii, Süleymaniye Camii, Fatih Camii, Ortaköy Camii ve diğerleri. Ayrıca Aksaray'da Ulu Cami, Adana'da Sabancı Merkez Camii, Diyarbakır'da Ulu cami,

SEVİM ANAGÖR

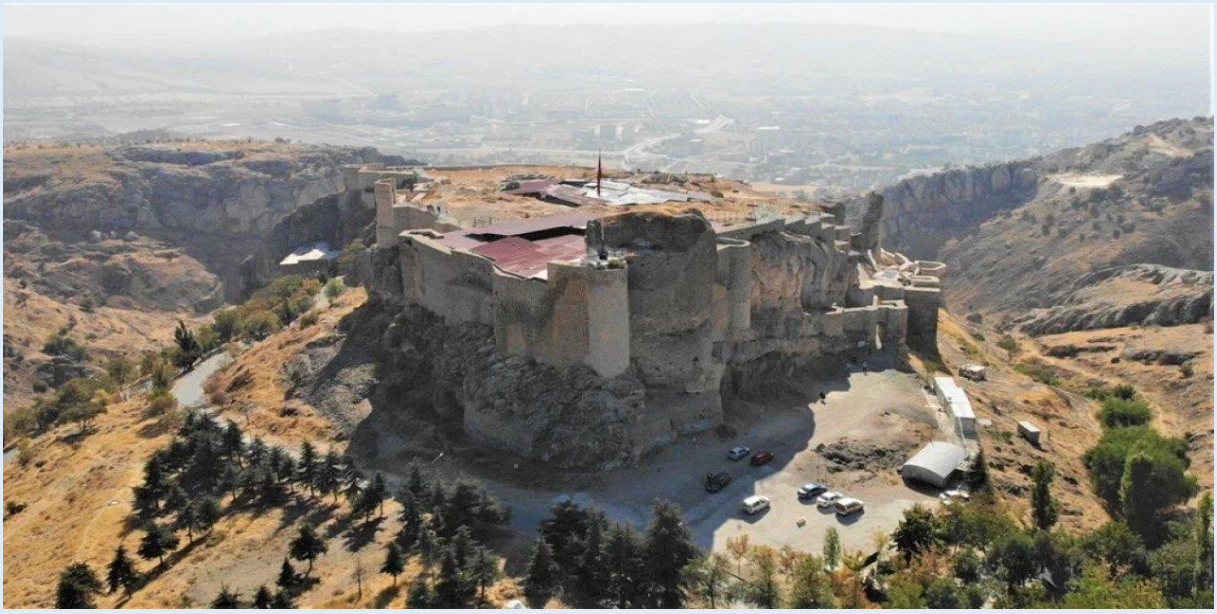
Erzurum'da Lala Paşa Camii ve Mimar Sinan'ın ustalık eserim dediği Edirne Selimiye camii. Hepsi mimari ve estetik güzellikleri ile çok etkileyici bulduğum, hissederek, huşu içinde inanç tazelediğim kutsal mekânlar arasında. Aynı şekilde Kahire'de Kalenin en yüksek noktasına 1528'de Mısır Beylerbeyi Hadım Süleyman Paşa tarafından inşa edilmiş, Süleyman Paşa camii de unutamadığım kutsal mekânların bir diğeri. Klasik Türk cami mimarisine sahip gösterişli, muhteşem bir eser. Yabancı bir ülkede böylesine görkemli bir Türk eseriyle karşılaşmak hem tarihimiz adına gurur verici hem de çok duygulandırıcı.
Aslına bakarsanız inanç insan için vardır. İnsanı en kötü anında ayakta tutabilecek, tüm evrenin yaratıcısı o yüce güce mutlaka inanmak ve sığınmak gerek!
Toplum ve birey olarak dokunulmaz ve yüce kabul ettiğimiz değerler bizim kutsallarımızdır. Kutsallarımız, daha çocuk yaşta benliğimizi etkilemeye başlar ve kalben ve içtenlikle benimseriz. Zaman içinde uğruna fedakârlık yapacak kadar, can verecek kadar değerli ve vaz geçilmez olduklarını idrak eder daha çok sahipleniriz. Ailemiz, vatanımız, bayrağımız, ulu önder Atatürk, inancımız, Kuran-ı Kerim, Kâbe, camiler ve de tarihi türbeler bizim kutsallarımızdır.

Camiler, toplumu birleştirici özelliği ile her kesimin dini ibadet ve sorumluluğunu yerine getirmek için bir araya geldiği, ortak kutsal alanlardır. Ne yazık ki günümüz siyasetinde, dinin vaz ettiği dürüstlük, merhamet, iyilik, alçak gönüllülük, hayâ ve daha birçok ahlaki değerler göz ardı edilirken, toplum kutuplaştırılmakta; çıkarları gereği, güç ve seçim kazanmak için din siyasete alet edilmektedir.
Türkçemizde, "Camiye siyaset girerse, ibadet kalmaz. Mahkemeye siyaset girerse, adalet kalmaz" diye vecibeler vardır. O hale geldi ki ideolojileri adına Türk ulusunun en vazgeçilmez kutsallarından biri olan ulu önder Atatürk'e bile saygısızlık yapmaktan çekinilmemektedir. Dolayısıyla hem diğer kutsallarımız hem de camiler, siyasetin, parti politikalarının ve ticaretin dışında tutulmalıdır!
Kutsallık görüntüsü vermek için camide parti düzenlemek, pasta kesmek ise akıl ve mantık dışıdır!

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ...
0553 253 30 90

HARPUT KALESİ TÜNELLERİ

Harput Kalesi'nde bugüne kadar tespit edilen 4 gizli geçit olduğu, bunlardan Roma dönemine ait gizli geçidin kazı ve restorasyon çalışmaları tamamlandı.

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan tarihi Harput Mahallesi'nde 4 bin 500 yıllık kesintisiz yerleşimin izlerini barındıran kalenin geçen yıl Kültür ve Turizm Bakanlığınca "Geleceğe Miras Projesi"ne dahil edilmesiyle kazı ve restorasyon çalışmaları hız kazandı.

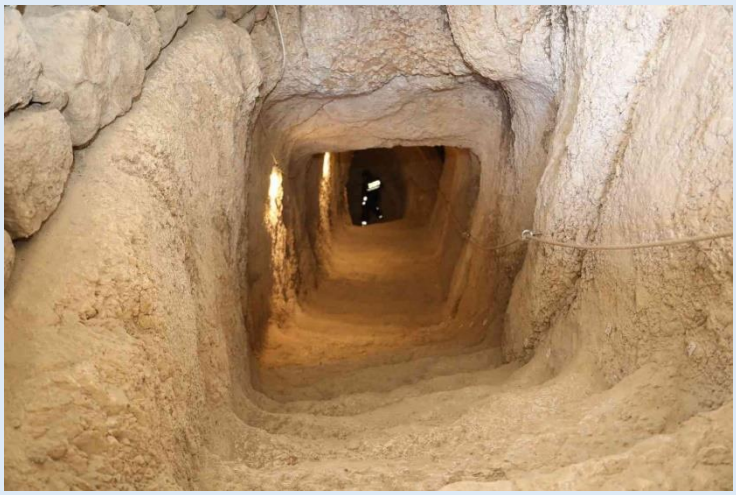
2015 yılında 17. sezon arkeolojik kazılarda kalenin ikinci kapısının batısında yer alan gizli geçidin kazı ve restorasyonu da tamamlanırken, yer altına yaklaşık 22 basamaklı merdivenle inilen 15 metre uzunluğa ve 2 metre çapa sahip gizli geçit, kemerli ve tonozlu yapısıyla Roma döneminin mimari özelliklerini yansıtıyor.

Harput Kalesi Kazı Başkanı Prof. Dr. İsmail Aytaç, Harput Kalesi'nde bugüne kadar tespit edilen 4 gizli geçit olduğunu, bunlardan Roma dönemine ait gizli geçidin kazı ve restorasyon çalışmalarının tamamlandığını belirtti.
Aytaç, "Roma dönemi gizli geçidin Prof. Dr. Veli Sevin hocanın danışmanlığı sırasında ilk kazısı (2007-2008) yapılmıştı. Bu yıl gizli geçitteki kazıların ayrıntılarını tamamladık, konservasyonunu yaptık. Hemen yanındaki basamaklı sarnıcın basamaklarını onardık. Ayrıca gizli geçidin üstündeki tandırlar bölümünü ortaya çıkardık. Bu sene kazısını ve restorasyonunu tamamladığımız gizli geçidin bulunduğu alanın turizme açılması için gayret sarf ediyoruz." dedi.
Harput Kalesi'nde bulunan, Roma dönemine ait olduğu değerlendirilen gizli geçit ve tüneller, 70 metre derinliğe inen, yaklaşık 100 basamaklı merdivenler ve doğal yapılı yapılar içermektedir. Bizans, Artuklu ve Dulkadiroğulları izleri taşıyan ve "Horasan Harcı" kullanılan bu yeraltı yapılarının restorasyonu tamamlanmıştır. Bu tüneller, Harput Kalesi'nin savunma sistemi ve yeraltı yapılaşması açısından büyük önem taşımaktadır.
Aytaç, tarihi kaledeki diğer üç gizli geçide ilişkin şu bilgileri verdi:
"Gizli geçitlerden biri de kaledeki hamamdan kalenin içine doğru ilerliyor. Bir diğeri kalenin güneybatı köşesindeki Kızlar Burcu'nda yer alıyor. Bir diğeri ise Meryem Ana Kilisesi'nden kalenin içine doğru ilerliyor. Tüm gizli geçitleri birkaç yıl içerisinde kazı ve restorasyonlarını tamamlayarak turizme kazandırmayı planlıyoruz."

Harput Kale Zindanı

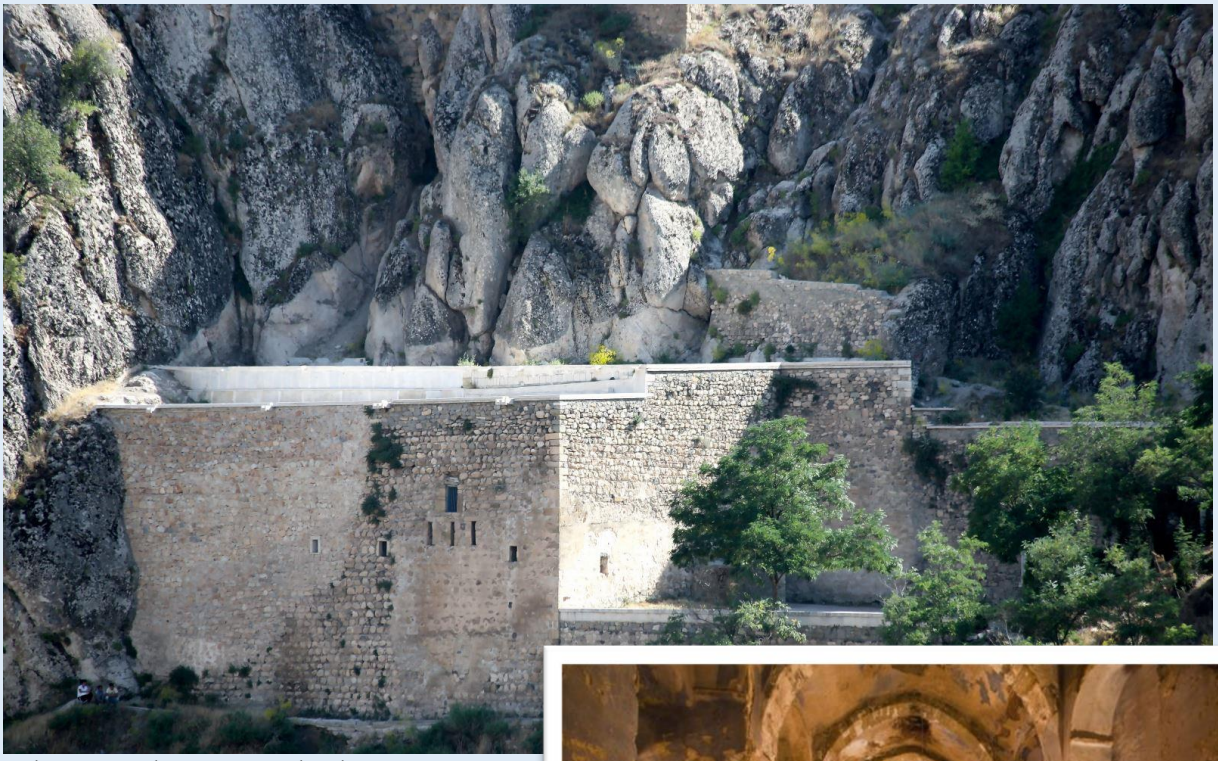
Harput kalesi içerisinde Osmanlı dönemine ait olan ve yapılan çalışmalar kapsamında 2007 yılında giriş kısmı bulunan Harput Zindanının büyük bir bölümü ortaya çıkarıldı. Harput Zindanları yerin 70 metre derinliği altında gerçekleştirilen çalışmalarda doğal yapılı 100 basamaklı merdivenlerle tünel zindana iniliyor.190 cm ile 330 cm uzunluğunda ve 170 cm eninde olan tünelde, 2 tane havalandırma bacası bulunuyor bacaların yeryüzüyle bağlantıları henüz bulunamadı.

Yeraltı zindanı yerin metrelerce dibinde olduğu için soğuk ve buz gibi bir havayı barındırıyor. Tünelin sonunda ise uzun bir salon ve salonu üçe ayıran bölmeler bulunurken bu bölmelerden birinin yeni bir tünel girişi olduğu sanılmaktadır. Bu tünel çalışmasının önümüzdeki sene devam edeceği ve kimileri tüneller ile Elazığ'a bağlandığını, kimileri büyük hazineler barındırdığını kimileri ise Osmanlılar döneminde dilden dile anlatılan bir efsaneye göre karanlık zindanda genç, dünyalar güzeli tılsımlı bir kız altın bir köşk üzerinde yatar ve her yıl bir kez uyanarak "Süt Kalesi, Dere Hamamı yıkıldı mı? Katır kuzuladı mı?" şeklinde haykırırmış. Bu sesi bizzat günümüz insanlarında çevrede duyduğunu söyleyenler de çıkarmış. Tarihi yer altı dünyasını herkesin gelip ziyaret edip gezip görmesi gereken hayranlık uyandıran bir yapı. Tabi yüzlerce merdiven inip yüzlerce metre aşağı inmeyi cesaret eden olursa.

Meryem Ana Kilisesi

Harput'ta Meryem Ana Kilisesi, bölgenin en eski kiliselerinden birisidir. Yapılış tarihi M.S. 179'a kadar gitmektedir. Bu kilise "Kızıl Kilise, Süryani Kilisesi" ve "Yakubi Kilisesi" adlarıyla da anılmaktadır. Hristiyanlığa geçen Süryaniler, "Yakubi ve Katolik Süryaniler" diye, ikiye ayrılmışlardır. Kendi aralarında iç çatışmalar yaşamış ve bu içsel çarpışmalarda

çok ağır açılar yaşamışlardır.
Harput'taki bu eski Kilise, yerelde daha çok "Meryem Ana Kilisesi" olarak bilinmektedir.

Kilisenin Gizli Yeraltı Yolları

1880-90'larda, Harput'un Süryani Cemaati, sabah ayini için kiliseye geldiğinde, içeride bir köpeğin olduğunu hayretle görürler. Kapılarının ve pencerelerinin kapalı olduğu halde, köpeğin içeriye, nasıl ve nereden girdiğini merak ederler. Bekleyip köpeğin nereden çıktığını izlerler. Takip sunucu; kilisenin içinde bir yeraltı tünelinin (geçit yolunun) olduğunu görürüler. Bu tünel yoluyla kalenin saray avlusuna çıkıldığına tanık olutlar. Bu köpek sayesinde yer altındaki bu gizli yolu bulmuş olurlar. Derin araştırmalar sonucun da Harput Kralının bu gizli yoldan Puthaneye gelip ibadet ettiği hükmüne varırlar.

Şehir Efsaneleri

Elazığ'da birçok sokak efsanesi vardır. Yaşlılarımız, "Harput Kalesi'nden bir girerlermiş, Hüseynik'ten çıkarlarmış!" Bu cümle, kentin en büyük kentsel efsanesidir. Ancak arkeolojik veriler ve yerel tarih araştırmacıları, bu efsanenin bir doğruluk payı olduğunu söylüyor. Kalenin içindeki gizli merdivenli tünellerin, kuşatma sırasında dışarıdan gizlice su getirmek veya haberleşmek için yapıldığı bir gerçek. Prof. Dr. Veli Sevin ve ekibinin yaptığı çalışmalarda ortaya çıkan "gizli merdivenli yollar", kalenin ovaya hâkim bir noktasına kadar ulaşıyor. Fakat bu yolların kilometrelerce uzayıp başka mahallelere ulaşıp ulaşmadığı hala bir sır. Dehlizlerin bir kısmı güvenlik gerekçesiyle kapatılmış olsa da açılan her yeni kapı bizi Harput'un bilinmeyen bir odasına çıkarıyor.
Bir başka şehir efsanesi ise Tadım köyü gibi çevre yerleşimlerden kaybolan hayvanların, kale içerisindeki dehlizlerden çıktığına dair anlatılar, bu tünellerin kilometrelerce uzunlukta olduğu inancını güçlendirir.

Geliyoruz 1. Lig dedik, 2. Lig'e devam oldu

Mayıs ayı içerisinde bütün Türkiye'deki Elazığlıların kenetlendiği, Elazığ sevdalısı diğer iller ile birleştiği öylesine maçlar oldu ki aklımız damağımız ve bütün halkımız tek vücut 1. ligdeyiz dedirtti. Ancak son Bursa'daki maç penaltı atışlarına kadar uzayınca, Muğla en az gol yiyen Elazığsporumuz ise en fazla gol atan 2. takım olunca haliyle korktuk. Hele hele ilk 5 penaltı atışlarında beraberlik olunca daha da heyecanımız zirve yaptı; kalecimizin kurtarıp topun tekrar içeri girip gol olması ile bütün oyuncularımızın gardı düştü ve moral motivasyonu da haklı olarak gitti ve nihayetinde sonraki adımlarda suçlu aranmaksızın bir yıl daha 2. lige devam neticesi ortaya çıktı. Ben öncelikle kendi vefalı seyircimize çok teşekkür ediyorum ve 2 ya da 3 ilin bizim ile aynı özellikleri taşıdığı için onlara da çok çok teşekkürler ediyorum ve diyorum ki riske girmeden ilk sırada bitirip direkt olarak seneye 1. lige çıkalım inşallah, bizde o güç ve kalite var yönetim ve teknik kadro da daha bir disipline olursa bu iş yine olur diye düşünüyorum, gelecek sezon için de can-ı gönülden başarılar diliyorum. Ayrıca bir önerim de olacak, bütün Elazığspor otoriteleri de bir araya gelmeli, büyük bir sofra kurulmalı gelecek sezon için neler yapılmalı, eksik ve noksanlıklarımız nelerdir masaya yatırılmalı bir veya iki günlük FUTBOL ÇALIŞTAYI olarak ta sonuçlar rapor halinde deklare edilmelidir. Ayrıca şartlar ne olursa olsun vefakâr ve cefakâr taraftar küstürülmemelidir, yense de yenilse de hiçbir zaman ümidimizi kırmadan sevdamız ELAZIĞSPOR diyebilmeliyiz; son olarak ta Türkiye ve Avrupa daki bütün vakıf federasyon ile dernekleri de en az ayda bir arayarak ELAZIĞSPOR heyecanına dahil olduklarını hissettirerek dahil etmeliyiz.

GÜRKAN ÖZENSOY

DEPREM

Bir başka konu ise Malatya'da meydana gelen 5.6 şiddetli deprem ve bu deprem çevre illerde de net bir şekilde hissedildi. 2020 ve 2023 depremlerinde rahmetli ARİF ÇAKMAK kardeşimiz İstanbul'a gelmiş ve ELAZIĞ depremleri için özel olarak canlı bir program yapmıştı, hemşerimiz Prof. Dr. Naci GÖRÜR ile o programında zaman zaman hatırlatılması gerekiyor diye düşünüyorum. ALLAH beterinden korusun diyelim ve tedbir tedbir tedbir diyelim. Bu deprem ile alakalı yine hemşerimiz Naci Hoca şu ifadeleri kullandı. "Deprem Doğu Anadolu Fayının kırılmamış kesimi üzerinde, geçmiş olsun" dedi. Bütün Ülkemizin gerçeği deprem bölgesinde yaşıyoruz ve dirençli yapılar yapmak zorundayız

SORUN ÇOCUKLARIMIZ DEĞİL SİSTEM

Camilerimizde de Cuma hutbesinde dile getirilen "çocuklarımız çok yönlü bir kuşatma altındadır" tespiti toplum olarak içerisinde bulunduğumuz durumun en yalın ve sarsıcı özetidir. Dijital bağımlılıktan değerler yabancılaşmasına kadar uzanan bir tabloyu sadece münferit bir "çocuk saldırısı" ya da "ergen öfkesi" olarak okumak, asıl yarayı görmezden gelmektir. Karşımızdaki tablo bir buzdağının suyun üstünde kalan kısmıdır, suyun üstünde ise yıllardır biriken bir ihmaller zinciri yatmaktadır. Günümüzün ekonomik ve sosyal şartları çalışan anne babaları eve yorgun ulaştırmaktadır. Evet fiziksel olarak evdeyiz ama psikolojik olarak yokuz. Çocuğun karnını doyurmak, onu okula göndermek anne babalık değildir, gerçek anne baba çocuğu dinlemek, onu anlamak, hayatı paylaşmak ve her şeyden önemlisi ona doğru bir rol model olabilmektir. Sevgi ile dolmayan bir kalp, ekranların soğuk ışığı ve sokakların acımasız dili doldurur. Bir çocuk yalnızlaşmış ise o çocuğun yalnızlığı, çoğu zaman başarısının arkasına gizlenir. Eğitim biliminin temel kabullerinden biri; okulun, ailenin eksik bıraktığını tamamlayan ve çocuğa sağlıklı bir sosyal çevre sunan yapı olmalıdır. Ancak bugün hala ağırlık öğretimde, eğitim verilmedikçe tek başına öğretimden randıman alınamamaktadır. Peki biz gerçekten çocuklarımız ile ne kadar konuşuyoruz? Onları ne kadar dinliyoruz? Vakit sorumluluklarımızın idrakine varma vaktidir. Yukarıda bahsetmeye çalıştığımız işlemleri yaptığımızda; görsel ve yazılı basında pembe dizi içeriklerinde özendirici kötü alışkanlıkları ki iki aydır düzenlemeler yapılıyor yaptığımızda insani ve İslami değerleri eğitim çerçevesinde dosdoğru bir biçimde yaşam biçimlerimize koyduğumuzda tamamı düzelecektir diye düşünüyorum.

Tanıtım Günleri'ne Elazığ'da katıldı

ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

İstanbul'da 7-10 Mayıs 2026 tarihlerinde Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi Etkinlik Alanı'nda "Doğu ve Güneydoğu Yöresel Ürünler ve Tanıtım Günleri" düzenlendi. UDOKON tarafından organize edilen ücretsiz etkinlikte; 25 ilin kültürel mirasları, yöresel lezzetleri ve el sanatları sergilendi. Elazığ'ın zengin mutfağı da ziyaretçilere tanıtıldı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Dr. Cevdet Yılmaz'ın katılımıyla 7 Mayıs 2026 Perşembe günü başlayan etkinlik, dört gün boyunca ziyaretçilerini ağırladı.

Program kapsamında illere ait yöresel ürünler, el sanatları, gastronomi kültürü ve tarihi değerler ziyaretçilere sunuldu. Katılımcılar, kurulan stantlarda bölgelere özgü ürünleri inceleme fırsatı bulurken, çeşitli kültürel etkinlikler ve sahne programları da ziyaretçiler tarafından takip edildi. UDOKON Genel Başkanı Selim Korkmaz, organizasyonun 25 ilin ortak katılımıyla gerçekleştirildiğini belirterek etkinliğin kültürel birlikteliğe katkı sunmayı amaçladığını ifade etti. Etkinlikte Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Hatay, Iğdır, Kahramanmaraş, Kars, Kilis, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli ve Van illeri stantlarla yer

aldı. Katılımcılar, kentlere özgü ürünler ve kültürel çalışmalar hakkında ziyaretçilere bilgi verdi.

Etkinlik süreci boyunca ünlü sanatçılar sahne alarak katılımcılara unutulmaz anlar yaşattı. Kenan Coşkun, Mahmut Mardini, Faruk Tuncel, İlhan Baran ve Murat Kurşun gibi sevilen isimlerin verdiği konserlerle, Doğu ve Güneydoğu'nun ezgileri Millet Bahçesi'nde yankılandı. Kültürlerin buluştuğu bu kardeşlik platformunda, İstanbul Elazığ Halk Oyunları ve Sanat Topluluğu da renkli gösterilere imza attı.

Buğdaydan Ekmeğe Hayalden Gerçeğe...

Çocukluk hayali ile başlayan bir başarı öyküsü nasıl başladınız nasıl karar verdiniz diye sorduğumda bir hayalle dendi. Hayallerin sınırı yok, gerçekleşen hayaller var
Elleri hamur kokan annesi, çocukken bir top hamur verdiğinde bu hayal başlamıştı belki
Bir başarı hikayesi anlatacağım sizlere hem de kadınların başarı hikâyesini. Yine taşına toprağına kurban olduğum Elâzığ'ımda geçiyor hikâye. Ekmeğin, emeğin geleneğin, unutulan değerlerimizin hikayesi. Bir çocuğun, bir genç kızın başarı hikayesi tabi arkasında ona destek olan güçlü bir ailesi ile birlikte. Kimler mi bu emekçi kadınlar dokundukları yerleri

OYA ORHAN

güzelleştiren, buğdayı una çevirip ekmeğe dönüştüren ellerin öyküsü. Annesinden ninesinden öğrendiği ekmek yapımını unutmayan, geçmişten geleceğe bir köprü olan yürekler. Kültürel bir mirasımız olan tamdır ekmeği yapan kadınlarımız. Onlar bir toplumun, geleceğimizin güçlü kadınları ve ona destek olan ailesi. 'Gül Tandır' adıyla markalaşan, kendi çabalarıyla hayallerine kavuşan, uzak görüşlü analarımız ve onlarından elini almış kadınlarımız. Geceden uyanıp hamuru yoğurup dinlenmeye bırakan eller, tandırın ateşini yakarken hiç mi yanmadı. Ateş kokan eller hamura değdi mi ekmekler bir bir dökülür tandırın sıcak duvarına, yazıyı yazarken de ekmeğin öyküsü deyip bir belgesel hazırlamak aklıma geldi. Zihnimde estetik bir açıyla çekilmiş nice görüntülerle süslenmiş ekmeğin öyküsünü anlatan kareler.
Annem eskiden yapılan tandır ekmeklerini anlatırken bu ekmekleri yapan kim vardır diye düşünürken bir haberde bu tandır ekmeği geleneğini devam ettiren bir kadın girişimcinin olduğunu duydum. Hemen araştırıp yerini görmeye gittik ve tamdır ekmeği yapılan yeri gördük. İlk zamanlar tek bir tandır ocağı ile başlayan hayalin yıllar sonra nasıl

büyüdüğünü gördük ve yıllar sonra bu büyümeyi, bu başarıyı yazmaya karar verdim.
Bu başarı hikayesini yazmak benim için de bir mutluluk oldu. Samimi içten cevaplarıyla nasıl ekmek yapmaya başladığını ve gelişme sürecini anlattı Filiz Hanım:
"Çalışmak benim küçüklüğümden beri en büyük hayalimdi ekmek yapmaya da çok hevesliydim. Ekmek yapmak çok zor bir iş ben her zamanki gibi en zorunu ve en güzelini seçtim. Kendi kendine öyle bir iş yapayım da farklı olsun dedim, yaptığım işin bir de getirisi olsun hem para kazanayım aileme destek olayım hem de sevdiğim bir iş olsun aileme çevremdekilere de faydalı bir iş yapmak istiyordum."
Bu iç ses bile yeterdi çünkü azim ve kararlılıkla ve hayal ile neler yapılmazdı ki?
Konuşmamız devam ediyordu içtenlikle...
"Bir gün karar verdim ailemle hep beraber el ele verip çok güzel işler ortaya çıkarmaya bu konuda kız kardeşlerim, ablam, abilerim, kuzenlerim hepsi bana destek oldular el ele verip harika işler çıkardık. Her geçen gün ekmeğe büyük talep artıyor herkes çok beğenerek severek yiyordu bu da beni çok mutlu ediyordu. Bunları sizinle paylaşmak benim için de çok büyük

bir mutluluk" diye sözlerine devam ederken o heyecan sıcak ve tazeydi aynı ekmeklerin sıcak ve tazeliği gibi

Ve bu başarılı kadının arkasında kimler vardı diye sorduğumda

"Bu işe başlarken bana en başta abimin eşi yengem Nurcan, kız kardeşim Münevver, ablam Mine yine kız kardeşim Kübra yeğenlerim Aslı, Yaren, Esra, Tuğçe Neslihan şu anda yanımda çalışmakta olan yine arkadaşlarımdan Züleyha Hanım Nilgün Hanım Neşe Hanım Necla Hanım Suna Hanım, Rahime Hanım, Kezban Hanım, Seher Hanım..."

Bir kadın dayanışması ve hayallerin peşinde giden kaç güzel insan daha vardı. Kadınların neleri başarabileceğini bize anlatan bir hikâyeye destek olmak için ben de yazıya döktüm. Halen mis kokulu tandır ekmeği ve top ekmeklerin kokusu burnumda şimdi bu yazıyı yayınlandığında biz tandır ekmeklerimizi alıp şehri gören, manzarayı seyrederken tandırda patile yapan yürekler de başka hayallere dalacaklardı. Sizler de bu hayalleri görmek, doğayla iç içe bir kahvaltı yapmak isterseniz. Bu başarılı kadınları tebrik etmek isterseniz Gül Tandır her zaman sizi gülümseyen yüzüyle karşılayacaktır. Tüm hayallerinizin gerçekleşmesi dileğiyle...

Baydili'nin 40. Sanat Yılı

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ'ın yetiştirdiği önemli kültür ve sanat insanlarından, uzun yıllar TRT'de sinema ve reklam yönetmenliği yapan Süleyman Ağa Baydili, sanat yaşamındaki 40. yılını Elazığ Belediyesi tarafından düzenlenen programla kutladı.

Elazığ Belediyesi Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından organize edilen ve Elazığ Valiliği destekleriyle gerçekleştirilen vefa gecesi, Bünyamin Eroğlu Kültür ve Kongre Salonu'nda yoğun katılımla düzenlendi.

Elazığ Belediye Başkan Yardımcısı Nazif Bilginoğlu, şehir için önemli isimlerin bu programlarla anılmasının gelecek kuşaklara da tanıtılması açısından çok kıymetli olduğunu kaydetti.

Elâzığ Belediye Başkan Yardımcısı Nazif Bilginoğlu: "Bir şehri sadece yollarıyla, binalarıyla değil, o şehrin hafızasıyla yaşatırsınız. Elazığ, yetiştirdiği kıymetli isimlerle, o köklü kültürüyle var olan bir şehir. Bugün burada düzenlediğimiz bu programlar bizim için sadece birer etkinlik değil, birer vefa borcudur." dedi.

Program kapsamında Hasan Sağındık, Süleyman Ağa Baydili'nin şiirlerinden bestelenen eserleri katılımcılar için seslendirdi.

Gecede ayrıca Fırat Üniversitesi Öğretin Görevlisi Fatih Aslan, Baydili'nin şiir dünyası ve sanat anlayışı üzerine söyleşi gerçekleştirdi.

Yönetmen Süleyman Ağa Baydili, Programın düzenlenmesinde emeği olan herkese teşekkür etti. Baydili, "Bu gecenin gerçekleşmesinde katkıları olan tercihleri olan izinleri olan Elazığ valimiz daha doğrusu Elazığlı valimiz Sayın Numan Hatipoğlu Elazığ Belediye Başkanımız Sayın Şahin Şerifoğullarına, Nazif Bilginoğlu beyefendiye çok teşekkür ediyorum. Çok çok teşekkür ediyorum bu geceye emekledi eksikleri için Mehmet Karaaslan Bey'e de çok teşekkür ediyorum." dedi.

Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, Ankara'daki eğitim sürecinde kendisi ve akademi için en önemli olan isimlerden birinin Süleyman Ağa Baydili olduğunu söyledi.

Vali Hatipoğlu, "Tabii bizim için bugün burada olmanın, bu programın çok ayrı bir anlamı var. Ankara'daki eğitim sürecimize, o dönemki akademi yıllarımıza dönüp baktığımda; şahsım adına da akademideki o süreçler adına da en kilit, en önemli isimlerden biri hiç şüphesiz Süleyman Ağa Baydili'dir. Kendisi sadece bir yönetmen veya bir sanat insanı değil, bizler için o dönemden gelen çok kıymetli bir değerdir. Hem benim eğitim hayatımda hem de o günkü akademik ortamda bıraktığı izler gerçekten çok derindir. Bugün burada onunla bir arada olmak, bu kıymetli ismi böyle anlamlı bir program vesilesiyle tekrar anmak beni hem duygulandırdı hem de çok mutlu etti. Kendisine katkıları ve kattığı tüm değerler için bir kez daha teşekkür ediyorum." dedi.

Süleyman Ağa Baydili

11 Şubat 1959 tarihinde Elazığ'da doğdu. TRT Ankara Televizyonu Belgesel Programları Müdürlüğü'nde çalıştı. Bu sırada birçok belgesele imza attı. TRT'de 'Bir Kitabın Hikayesi' isimli belgeseli ilgi çekti. TRT'den istifa ederek TGRT'ye geçti. Burada bir süre yönetmen olarak çalıştı. Bilahare serbest yönetmen olarak belgesel filmler çekti.

KÖR GAZİ

Yazıma başlarken, "kör" kelimesini istemeden kullandığım için çok özür dilerim. Benim de hiç hoşlanmadığım bir kelime ama kendine kör diyen stand-up sanatçısı bu kelime ile gösteri yapınca, ben de kendisinden müsaade isteyip kör kelimesini kullandım.

Lakabı "Kör Gazi" olan ve gurbetçi bir ailenin evladı olup, İzmir'den Elazığ'a Fi Sanat'ta gösteri yapmaya gelen Gazi Yaşar'ın "Körkütük Komik" adlı stand-up gösterisini izledim. Ben genelde yerlici biri olduğum için ilk defa Elazığlı olmayan bir stand-up'çıyı Elazığ'da izledim. Elazığlı Özkan Özgür sanatçımız da işin içinde olunca ve tavsiye edince kalkıp gittim.

BEDRİ YÜCEL

Özkan Bey oyunun tam içinde değildi ama başta ufak bir ön gösteri yaptı ve ardından Kör Gazi'yi bir görevli elinden tutup sahneye getirdi. Onun, yani Kör Gazi'nin salonun kalabalık mı yoksa seyrek mi olduğunu tespit şekli "Hadi alkışlayın ve oooo deyin" diyerek ses çıkarttırıp buradan seyirci sayısını tespit etmesi ilginç bir olaydı. Yaptığı esprilerin seyircinin hoşuna gidip gitmediğini de bu şekilde tespit etme huyu varmış.

Gelelim gösteriye... Oyunun içerisinden cımbızladığım esprileri yazayım:

"Kördür gülmeyek" demeyin deyi ve gülmeyi teşvik edi, zira gülmek ve güldürmekle besleni. Kör stand-up'çı üzerinden esprilerini yapıp herkesi güldürmeye çalışi. Nasıl kör olduğunu anlatırken sonradan olduğunu ifade edi. Yani doğuştan kör değilmiş.

Gözlerini tam kaybetmeden önce, yarım özürlüyken ambalaj işiyle ilgili bir fabrikada çalıştığını, hatta belden aşağısı tutmayan birine de amirlik yaptığını anlattı. Felçli arkadaşı evlenmek için kız arayınca Kör Gazi ona takılıp "Oğlum o işi nasıl yapacan?" deyince o arkadaşı da "Yav abe, ordan aşağısı felçli, gerisi sağlam" demiş.

Sağlam insanlarla yaşadıklarını da esprili olarak anlattı. Mesela kaldırımda yürürken körler için kaldırıma döşenen sarı ve plastik döşemelerin üzerinde durup körlerin geçmesine engel olan, muhabbet eden kadınlar esprisi ile gene bu plastik döşemeyi işgal eden bir kadının "Ben bu plastik yolları belediyenin insanlar ayaklarına masaj yapsın diye döşediğini zannetmiştim" diyen kadın esprisi de çok güzeldi.

Oyundan aklımda kalan en bomba espri ise kulakları ağır işiten ağabeyiyle ilgili olan espriydi. Başta yazdığım gibi gurbetçi bir ailenin çocuğuymuş. Anası Kör Gazi'yi Türkiye'de doğurduğu için Alman vatandaşı olma şansını kaçırmış. Diğer kardeşleri Alman vatandaşı olmuş. İşte bu kardeşlerinden büyük olanla Almanya'da cuma namazına gitmişler. Hoca vaaz verirken bir yerinde kendi ifadesiyle "Her kim bir gâvuru Müslüman yaparsa cennetliktir" demiş. Cami dağılmış, çıkmışlar ve ağabeyi gözden kaybolmuş. Aramış taramış ve bulmuş. Bir bakmış ki ağabeyi bir Alman'ı yere yatırmış, Alman'ın gırtlağına binmiş ve "Eşhedü, eşhedü" deyip duri. Alman da

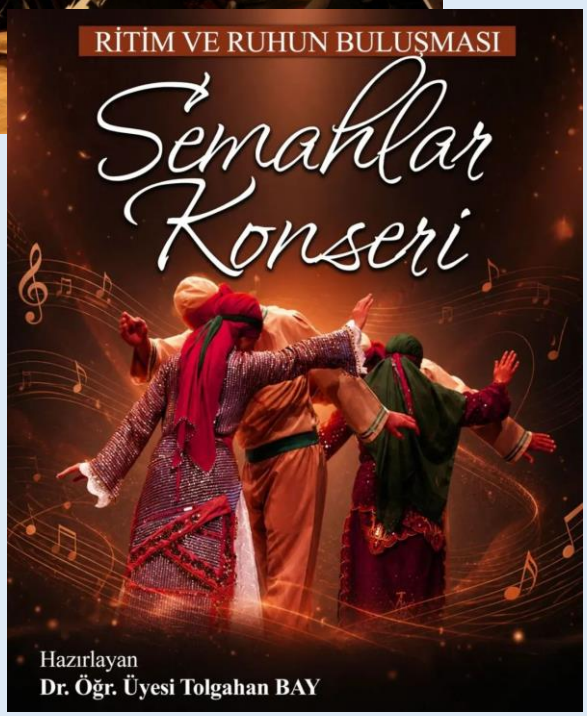
"Eşhedü, eşhedü" diye tekrar edi ama gardaşı bir türlü Alman'ı salmi. Gardaşı, Kör Gazi'nin yanlarına geldiğini görünce "Ulan Gazi, bu eşhedünün devamı neydi oğlum?" diye sormuş ve beraber Alman'a zorla kelime-i şehadet getirtmişler; Alman da canını kurtarmak için mecburen söyleyip ellerinden canını kurtarıp kaçmış. Anladığım kadarıyla anlattığı bu olaydaki ince espri şuydu: Cennet, kelime-i şehadeti bilmeyen ve bunu zorla Müslüman olmayan birine söyletmeye çalışan kişi olayı...
Oyunda anlattığı güzel bir espriyi de unutmadan yazam. Sanatçı İzmir'de bir sitede kiralık ev tutmuş ve taşınmış. İlk günler kimseyle fazla görüşme imkânı olmamış; yani sitede kimse kimseyi tanimimiş. Hatta zilin üstünde adı "Gazi Yaşar" yazdığı için Kör Gazi'nin gerçekten gazi olduğunu, hatta Güneydoğu gazisi olduğunu, gözlerini orada kaybettiğini zannetmişler. Gazi olduğunu zannedip "Yav biz bu gazimizden ortak gider filan da almayak" gibi şeyler söylemişler. Site toplantısında "Benim adım Gazi" diye açıklama yapmak zorunda kalmış.
İlk defa izlediğim, kör diye yazma mecburiyetinde kaldığım stand-up sanatçısı Gazi Yaşar bizi gülmekten öldürdü. Körlük bile onu hayattan koparmamış, bir mizah sanatçısı olma başarısını elde etmiş. Kendi gülmüş, tüm izleyenlerini de güldürmek için gösteriler yaparak bir sanat icra edi.

Tebrikler Gazi Yaşar Bey, tebrikler Özkan Özgür Bey ve tebrikler tüm izlemeye gelen izleyiciler ile sponsorlar.
Ayrıca Elazığ'daki kültürel etkinlikleri kaçırmayıp sürekli sahada olan, başarılı işlere imza atan, benimle beraber stand-up gösterisini izlemeye gelme nezaketi gösteren Belediye Kadın Meclisi Başkanı Sn. Fehime Dilek Necmioğlu ve Kadın Meclisi Başkan Yardımcısı Sn. Yağmur Mumcuk hanımlara da teşekkür ederim.
Özkan Özgür Bey'in ‘bişey bişey’ adlı oyununu dört kez gidip izledim ve güldüm. Kör Gazi de gene gelsin, gene gider izlerim.

Elazığ'da Semah Ezgileri

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı tarafından düzenlenen "Ritmin ve Ruhun Buluşması: Semahlar" konseri, sanatseverlere duygu yüklü ve manevi atmosferi yüksek unutulmaz bir gece yaşattı.

Fırat Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi'nde yoğun katılımla gerçekleştirilen programa; Fırat Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. İrfan Kaygusuz, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Yılmaz, akademisyenler, öğrenciler ve çok sayıda davetli katıldı.

Anadolu'nun kadim kültür mirasını sahneye taşıyan konser programında, semahlar ve deyişler izleyicilerle buluştu. Geleneksel ezgilerin modern sahne estetiğiyle harmanlandığı gecede, müziğin ritmi ile maneviyatın derinliği aynı sahnede hayat buldu.

Genel Sanat Yönetmeni ve Şefi Dr. Öğr. Üyesi Tolgahan Bay yönetiminde gerçekleştirilen konser programında; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Dr. Şafak Ceylan'ın yanı sıra Hasan Güneşdoğdu ve Aygün Çam solist olarak sahne aldı. Konserde seslendirilen eserler, izleyicilere hem kültürel hem de manevi açıdan etkileyici anlar yaşattı.

Devlet Konservatuvarı akademisyenleri ve öğrencilerinin sahne aldığı konser boyunca; birlik, hoşgörü, sevgi ve kültürel değerler müziğin evrensel diliyle izleyicilere aktarıldı. Semahlar ve deyişlerin seslendirildiği gece, izleyicilerden uzun süre alkış aldı.

HARPUTLU HASAN BURHÂNEDDİN CİHANGÎRÎ-2

Hakkındaki bilgilere çeşitli kaynaklarda rastlanan Harputlu Hasan Burhâneddin Efendi hakkında, meşhur Sefîne-i Evliyâ'da özet malumat verilmekle birlikte, Evliya Çelebi ve başka kaynaklarda da ona dair izlere rastlamak mümkündür. Bu durum, onun yalnızca yaşadığı dönemde değil, sonraki yüzyıllarda da hatırlanan ve tesir bırakan bir şahsiyet olduğunu gösterir.

MEHMET ALİ TALAYHAN

Kırk dokuz yaşında Cihangir'de başlattığı zikir halkasını, kendine has bir usulle sürdürür. Büyük tasavvuf yolları arasında yer alan Halvetiyye Tarikatı'nın Cihangiriyye kolunu ihdas etmesi, onun yalnızca bir talip değil; aynı zamanda yol açan, iz bırakan bir rehber olduğunu ortaya koyar.

Ömrünün sonuna kadar —kaynakların işaret ettiği üzere 1663 yılına dek— bereketli ve dolu dolu bir hayat sürmüştür. Bu uzun ömür, yalnızca yılların çokluğuyla değil; içinde taşıdığı irfan, hizmet ve yetiştirdiği gönüllerle anlam kazanmıştır.

Harput'a tekrar gidip gitmediğini kesin olarak bilmiyoruz. Ancak tasavvuf yolcularının hatıralarına bağlı yaşadıkları, geçmişleriyle barışık bir ömür sürdükleri bilinen bir hakikattir. Bu sebeple onun gönlünde Harput'un her daim yaşayan bir menba olarak varlığını sürdürdüğünü düşünmek zor değildir.

Burada asıl üzerinde durulması gereken mesele şudur: Harput'un köklü irfan geleneği, yalnızca bir döneme ait kalmamış; asırlar boyunca canlılığını koruyarak böyle gönül insanları yetiştirmeye devam etmiştir. Hasan Burhâneddin Efendi'nin hayatı da bu güçlü kaynağın zamanın ötesine taşan bir tezahürü olarak karşımızda durmaktadır.

Cihangir Camii'nin pencereleri Marmara'nın masmavi sularına açılırken, Hasan Efendi'nin yolculuğunun da adeta iki mavilik arasında şekillendiğini düşünmemek mümkün değildir. Bir yanda Marmara'nın derin ve dingin maviliği, diğer yanda gökyüzüne açılan Cihangir'in ferah ufku… Sanki onun kurduğu sohbet halkası bu iki maviliğin arasında filizlenmiş; sözleri de bu enginliğin içinde yankı bulmuştur.

Bu sohbetlerde dile getirilenlerin günümüze kadar ulaşan izlerine bakıldığında, Harput irfanının burada yeniden hayat bulduğunu görmek zor değildir. Onun kelimelerinde yalnızca kendi çağının değil; yüzyıllar boyunca süzülerek gelen köklü bir hikmetin izleri hissedilir. Nitekim Harput irfanının beslendiği ana damarlardan biri olan Horasan Erenleri ile Hasan Burhâneddin Efendi'nin anlattıkları arasında bir bağ kurmak oldukça kolaydır. Aynı kaynaktan beslenen bu sözler, farklı zamanlarda ve farklı mekânlarda dile getirilmiş olsa da özünde aynı hakikatin yankısı gibidir.

Cihangiriyye usulü tevhid zikrinin ritüeli ise başlı başına ayrı bir merhale ve derinlik taşır. Cihangir'in göğe komşu yüksekliğinde, dizler üzerine oturarak icra edilen bu zikir, yalnızca dille tekrar edilen sözlerden ibaret değildir; bedenin, nefesin ve ruhun aynı ahenk içinde birleştiği bir hâle dönüşür.

Bir yanda Marmara'nın derin ve uçsuz bucaksız maviliği… Suların altında saklı sırlar, yüzeyinde dolaşan sükûnet… Diğer yanda gökyüzünün sonsuzluğa açılan engin boşluğu… İşte bu iki sonsuzluk arasında, zikir halkası adeta görünmeyen bir köprü gibi kurulur. Sanki yeryüzü ile gökyüzü, su ile sema bu halkada birbirine yaklaşır.

Zikir ilerledikçe ortaya çıkan ritim, insanı gündelik zamanın dışına taşır. Bu ritimde, dalgalarla boğuşan bir geminin güvertesinde tayfaların zincir çekerken çıkardıkları uyumlu ve

derinden gelen sesler yankılanır. Her çekişte bir nefes, her nefeste bir teslimiyet hissedilir. Bu sesler sanki Marmara'nın derinliklerinden yükselir, gökyüzünün boşluğunda eriyip kaybolur. Böyle anlarda zikir, yalnızca dilde kalan bir tekrar olmaktan çıkar; iki sonsuz mavilik arasında salınan bir ruh hâline dönüşür. İnsan bir yandan denizin derinliğine doğru çekilirken, diğer yandan gökyüzünün sonsuzluğuna doğru yükselir. Nihayetinde bu iki derinlik arasında kurulan görünmez denge, gönülde tarifsiz bir huzura dönüşür.

Cihangir Camii içinde kurulan bu zikir halkalarında bulunanların nasıl bir haz ve vecd hâli yaşadıklarını tahayyül etmek güç değildir. Caminin duvarları arasında, iki derin maviliğin —bir yanda Marmara'nın sonsuzluğa açılan suları, diğer yanda gökyüzünün uçsuz bucaksız derinliği— arasında şekillenen ahenkli zamanlar, ruhları yücelten bir atmosfer oluşturur. Bu zikir halkası, adeta iki sonsuzluk arasında kurulmuş görünmez bir köprü gibi insanı hem derinliğe hem de yücelişe davet eder.

Hasan Efendi yalnızca bir zikir halkası kurmakla kalmamış, sohbetleriyle de gönülleri derinden etkilemiştir. Sözleri yalnızca kulaklarda değil, kalplerde de yankı bulmuş; uzaktan yakından gelenler bu manevi iklimin bir parçası hâline gelmiştir. Zamanla yetiştirdiği ve icazet verdiği halifeleri, bu irfanı Anadolu'ya ve Balkanlar'a taşımış; gittikleri yerlerde yeni tekkeler kurarak bu yolu yaşatmaya devam etmişlerdir.

Böylece Tuna Nehri ile Fırat Nehri'nin kıyıları, aynı zikirlerin yankısıyla birbirine yaklaşmış gibidir. Sanki farklı coğrafyaların suları aynı manevi iklimde birleşmiş, aynı hakikatin etrafında akıp gitmiştir. Cihangir sırtlarında kök salan tekkenin Marmara ile gökyüzünün maviliklerini birleştirdiği gibi, Tuna'nın ve Fırat'ın sularının da bu manevi âlemde birbirine karıştığını düşünmek hiç de zor değildir.

Horasan'dan Harput'a, oradan Cihangir'e uzanan bu irfan halkası; yalnızca coğrafyalar arasında ilerleyen bir yol değil, gönülden gönüle aktarılan kadim bir nur silsilesidir. Bu silsilenin taşıdığı zikir ve sohbet mirası, Tuna Nehri ile Fırat Nehri arasında uzanan geniş coğrafyada yaşayan insanlar için adeta karanlıkları yaran bir kandil gibi yol göstermektedir. Bu kandil, yalnızca bir ışık değil; asırları aşarak gelen bir hakikatin, bir irfanın ve bir gönül terbiyecisinin hayatının yansımasıdır. Nerede bir arayış, nerede bir iç sıkıntısı varsa, o mirasın sesi oraya ulaşmış; insanları karanlıktan aydınlığa, dağınıklıktan sükûnete davet etmiştir. Bugün bile bu kadim yolun izleri silinmiş değildir; aksine zamanın içinden süzülerek dimdik ayakta kalmış, aynı ışığı yaymaya devam etmiştir.

Uzaktan ve yakından gelenler sohbet halkalarında yerlerini alıp dikkatle dinlerken, Hasan Burhaneddin Efendi'nin asırları aşan veciz ifadeleri, sanki kadim bir Türk bilgesinin dilinden dökülüyormuş gibi yankılanır. Onun sözlerinde yalnızca bir tasavvuf ehlinin nasihatleri değil; kökleri derinlere uzanan bir geleneğin, bir hayat telakkisinin ve bir ahlak anlayışının izleri hissedilir.

Bu sözler, Cihangir'in göğe açılan ufkunda yankılanırken dinleyenlerin gönlünde hem bir hatırlayışa hem de bir uyanışa vesile olur. Adeta geçmişin sesi, bugünün idrakinde yeniden hayat bulur.

Hasan Efendi, Türk töresinin temel esaslarını şu sade ama derin anlamlar taşıyan ifadelerle dile getirir:
* “Bulunduğun mecliste baban gelince ayağa kalkacaksın.”
Buradaki “baba” ile yalnızca öz baba değil, yaşça ve makamca büyük olan herkesin kastedildiği açıktır. Bu söz, büyüğe saygının bir hayat düsturu olduğunu hatırlatır.
* “Misafire en iyi şekilde hizmet etmek.”
Bu ifade, Türk töresinin temel esaslarından biridir; misafir yalnızca ağırlanan değil, gönülde yer verilen bir emanettir.
* “Yüz hizmetçin olsa da gücün yetiyorsa bineğine kendin bin.”
Bu söz, tevazunun ve alçakgönüllülüğün en sade ama en güçlü anlatımıdır. İnsan, sahip olduklarıyla değil, gönlündeki incelikle yücelir.
* “İlim öğreten hocana hizmet et.”
Bu ifade ise ilmin yalnızca öğrenmekle değil, öğretene gösterdiğin saygı sadakat ve ona hürmet etmekle tamamlandığını gösterir.
Onun bu nasihatleri, yalnızca bir döneme ait kalmamış; dilden dile, gönülden gönüle aktarılarak bir ahlak ve irfan mirasına dönüşmüştür. Bu yüzden Hasan Burhâneddin Efendi’nin sözleri, bugün bile insanı kendine getiren, sade ama derin hakikatler olarak yaşamaya devam etmektedir.
Harput irfanının bu aydınlık yüzü Hasan Burhâneddin Efendi, asırları aşan bu faaliyetleriyle Horasan’dan Harput’a taşınan Türk irfanının Cihangir sırtlarında zamanlara meydan okuyan bir yansımasını ortaya koymaktadır.
Zor ve meşakkatli bir yolculuktan sonra kendisiyle mülaki olduğumuz Hasan Efendi’nin yaşadığı zamanı düşündükçe, insan bazen bu devirde yaşamıyor oluşuna hayıflanmadan edemiyor. Onun dünyasında insanlar ayrılmaz; “bir lokma, bir hırka” anlayışıyla yetinmeyi bilen, makam ve mevki kapılarında eğilmeyen sarsılmaz bir duruş hâkimdir.
Bu duruş, yalnızca zahirî bir fakr hâli değil; insanın iç dünyasında inşa ettiği derin bir zenginlik ve özgürlüktür. Ne dünya nimetlerine esir düşen bir bağlılık vardır ne de insanı insana kul eden bir yöneliş… Aksine, her şeyin merkezinde sade bir teslimiyet, derin bir huzur ve hakikate yönelmiş bir gönül hâli bulunur.
Hasan Burhâneddin Efendi’nin temsil ettiği bu hayat anlayışı, bugünün karmaşası içinde çok daha derin bir anlam kazanır. Çünkü onun yolu, insanı ayırmayan; aksine birleştiren, sadeleştiren ve özüyle buluşturan bir yoldur. Böyle bir zamanı düşünmek bile insana hem ince bir hüzün hem de derin bir özlem bırakır.
“Yalandan daha büyük bir hastalık yoktur” derken, en büyük rızkın haramdan sakınmak olduğunu da özellikle vurgulamıştır. En büyük düşmanın ise bilgisizlik olduğunu söylemesi, bu sözlerin yalnızca kendi çağının sınırları içinde kalmadığını; asırları aşarak bugüne ve yarına seslendiğini açıkça göstermez mi?
Belki de bunlar onun son sözleriydi. Fakat bu sözlerin zamanın aşındıramadığı, hatta her yeni çağda daha da derinleşen bir anlam taşıdığı bugün çok daha berrak bir şekilde idrak edilmelidir.
Cihangir sırtlarından Harput’a uzanan bu yolculuk, Tuna ile Fırat arasında genişleyen büyük coğrafyanın sessiz ve derin bir hikâyesi gibidir. Horasan’dan taşınan irfanın Harput’ta ağır ağır demlenmesi, oradan Cihangir’e doğru yeniden nefes bulması; sanki yüzyılları birbirine bağlayan görünmez bir köprü kurar. Bu köprünün üzerinde yürüyen Hasan Burhâneddin Efendi’nin hayatı ise, yalnızca bir ömür değil; ilmin, hikmetin ve yolculuğun iç içe geçtiği uzun bir anlam yürüyüşü olarak karşımızda durur…

Beyzade Efendi'nin zamanında yaşayan Deli Musto (Mustafa Efendi)'nun evliya mı yoksa deli mi olduğu anlaşılmamıştır.

Yağmur yağdıran deli...

1880'lı yıllarda yaşadığı varsayılan Deli Musto, dönemin büyük alimlerinden Beyzade Efendi'ye (Büyük Beyzade Hacı Ali Rıza Efendi) büyük saygı duymasıyla tanınıyor.

YÜCEL ÇAKMAK
ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Çok çılgın ve tehlike bir deliydi. Sabahın erken saatlerinde onu üzerinde eski bir entari ve bir cübbe, başında beyaz bir fes ve fesin etrafına sarılmış yeşil bir sarık ile görünürmüş. Sert bir yüze sahip olan Deli Musto, mavi gözlü imiş. Koltuğunun altında destelerle kâğıtlar, kitaplar, gazete ve defter yaprakları taşırmış. Elazığ'ın caddelerini ve sokaklarını gezen Deli Musto, yerde bulduğu kâğıt parçalarını bir çöpçü gibi toplarmış.

Deli Musto, Ömeriye Medresesi Müderrisi Hoca Sadık Efendi'nin büyük kardeşiydi. Kendilerine Kıdaoğulları denilirdi.

Çeşitli rivayetlere göre Deli Musto, gençliğinde aklının yerinde olduğu ve sonradan akıl hastası olduğu söylenir. Deli Musto için bahçelerinde bir düğün düzenlenmiş. Misafirlere bolca yemekler hazırlanmış, Yemekler arasında içli köftede bulunuyormuş. Misafirlerin çokluğundan içli köftenin bir tanesi bile Mustafa Efendi'ye kısmet olmamış. Hâlbuki kendisi de içli köfteye bayılırmış. Misafirler köfteleri yedikçe, Mustafa Efendi içinden sinirleniyormuş. Sinirinden kimseye bir şey söylememiş. Düğün bitmiş konuklar dağılmış. Gerdeğe girilecekmiş. İşte tam o sıra namaz kılınırken, bir köşede oturması ve namaz arasında "niye namaz kılmıyorsun" sorusuna "İçli küfteleri kim yediyse namazı onlar kılsın. Zifafa da onlar girsin" diyerek Gerdek odasını terk etmiş. Geceyi Harput'ta mezarlığın içinde geçiren Mustafa Efendi, sabah akli dengesinin bozulduğunu tespit etmişler.

İşte o günden beri Deli Mısdo, Harput'un sokaklarında bir meczup haliyle dolaşıp, sokaklardan kâğıt toplamış.

Deli Musto'yu sokaklarda yine çocuklar kızdırmış olacaklar ki, ellerinden kurtulmak için Sarahatun Camiine sığınır. Büyük Beyzade Hacı Ali Efendi de o sıra camiden çıkıyormuş. Berbat ve pis ayaklarıyla bir taraftan caminin halılarını kirlettiğini gören, diğer taraftan ağza

alınmayacak küfürlerini işiten Beyzade Efendi kızmış. Musto'ya iki tokat atmış. Bu tokatlar başka bir kimse tarafından vurulsaydı kıyamet kopardı. Fakat Beyzadenin karşısında bir suçlu gibi durmuş, sonunda tahammül edemeyerek, bir dörtlük söylemiş:

Kıl namazı, tut orucu
Vur Mısdo'ya silleyi

Bununla Beyzade'ye demek istemiştir ki, zavallı Musto'yu tokatladıktan sonra kıldığın namaz, tuttuğun oruç neye yarar ki…

DELİ MUSTAFA'YA SELAM SÖYLE

Harput' ta bazen çıplaklığı, bazen garip ve kerametli tavırları ile bilinen Mustafa hakkında pek çok hikâye anlatılır.

Bir gün Harput' ta birisi hacca gitmek için hazırlık yapar ve günler süren yolculuktan sonra hacca ulaşır. Orada Kâbe'yi tavaf esnasında tanıştığı insanlardan biri, Harputlu olduğunu öğrenince, Deli Mustafa'ya selâm söylemesini ister.

Adam hacdan uzun ve meşakkatli yolculuktan sonra döner. Harput' ta tanıdığı herkes gibi Deli Mustafa da ziyarete gelir. Oturulur konuşulur ve kalkma zamanı gelince, Mustafa adama döner:

-Hacı, bizim selâmımızı unuttun, der.

Hacı, mahcup ve deliyi ciddiye almamanın verdiği utançla selâmı iletir ve onun ermiş bir kişi olduğunu anlar.

DELİ MUSTAFA VE BEYZADE

Deli Mustafa, dedik ya, bazen çıplak gezer. Bir gün yine sokaklarda çıplak gezerken Beyzade Hoca görür ve kızgınlıkla bağırır:

-Mustafa bu ne hâl, çabuk git üzerini giy!

Mustafa, buruk saygın bir insan tarafından azarlanmanın, verdiği utançla oradan ayrılır.

O gece Beyzade Hoca'nın rüyasına giren Peygamber Efendimiz, Hoca'ya:

"Mustafa'ya dokunma" der.

Beyzade Hoca:

"Ya Resulallah ya şeriatı kaldır ya Mustafa'yı giydir" diye karşılık verir.

Sabah olur. Hoca yine Harput'un dar sokaklarında Mustafa ile karşılaşır.

Bakar ki, Mustafa giyinmiş, memnun bir ifade ile:

-Aferin Mustafa, bak ne iyi olmuş.

Mustafa sitemkâr, Hoca'ya dönerek:

-Baba boş ver, sana Resulallah bile söz anlatamadı, der ve uzaklaşır.

DELİ MUSTAFA'NIN YAĞMUR DUASI

Uzun zaman önce Harput' ta büyük bir kuraklık olmuş. Bunun üzerine ağzı dualı insanlar, yağmur duasına çıkmaya karar vermişler, çıkarken de Mustafa'nın deliden çok veli olduğunu anladıkları için onu da çağırmışlar.

Deli Mustafa:

"Bir torba ceviz, yağ ve ekmek alırsanız gelirim" diye cevap vermiş. Oradakiler bir anlam verememekle beraber, istediklerini almışlar.

Hep birlikte, Harput' un ünlü tepelerinden Meteris'e gidilmiş. Duaya başlanmış.
Deli Mustafa bu esnada elindeki ekmeği tereyağına batırıp yerken bir yandan da:
“Yağdır ha yağdır! Yağdır ha yağdır” diye tekrarlayıp dururmuş.
Çok sürmeden bardaktan boşanırcasına bir yağmur başlamış. Dua edenler kaçmaya başlamışlar. Seller her tarafı kaplayınca da Mustafa, torbadan cevizleri avuç avuç alıp etrafa saçmaya başlamış. Bu seferde:
“Yağma dur ha yağma dur! Yağma dur ha yağma dur!” diye bağırmaya devam etmiş.
Çok geçmeden oradakilerin şaşkın bakışları arasında yağmur dinmiş ve herkes evine yollanmış.

Av. Fikret Memişoğlu’nun “Harput Halk Bilgileri” kitabından

Deli Musto anıları…

Deli Mustafa kardeşi Sadık Efendi ve babası Ali Efendi ille ayvanda yatarken, birdenbire yukarı damda yatan kadınlar arasında çığlık kopar, Sadık Efendi hemen bir sopa alarak dama fırlar, bakar ki kardeşi kadınların arasındadır.
“Ulan burada ne yapıyorsun” diye vurmaya başlayınca, Mustafa:
“Gakko vurma aşağıdan yukarıya gıldırlandım.”
Kurşunlu Cami’de namaz kılarken, Deli Musto’nun bir kabahat işlemesi üzerine cemaat dönüp yüzüne bakar. Deli Musto suçunu bastırmak için:
“Bir defa da Saray Hatun’da vaki olmuştu” diye mazeret beyan eder.
Yine bir gün camide Beyzade’nin arkasında oturmuş tesbihini götürü şekilde çekerken cebindeki kâğıt torbası yere düşer. Arka tarafta bulunan Raşit Hoca yavaşça yerinden kalkıp bu kâğıt torbasını aldıktan sonra geri çekilerek yerine oturur. Biraz sonra Deli Musto kâğıt torbasının olmadığını görünce telaşa düşer, sağa bakar sola bakar, bulamaz. Kendisine en yakın Beyzade Hoca olduğu için ondan da soramaz. Arkadakilerine bakarken Raşit Hoca, Beyzade Hoca’yı göstererek:
“O aldı o aldı.” diye Deli Musto’yu ikaz eder.
Deli Musto ayağa kalkıp, bir müddet Beyzade Hoca’nın başında durduktan sonra kulağına eğilerek:
“Efendi Hazretleri, temessükümü ver, diğer hüccetler senin olsun.” diyerek ricada bulunur.

Palu tarihi kitaplaştı

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Doç. Dr. Murat Alanoğlu'nun "Palu Hükümeti" isimli yeni kitabı okurları ile buluştu. 3 bölümden oluşan kitapta ilçenin 1015'ten başlayıp 1850 yılları arasındaki yönetiminin yanı sıra siyasi, mimari ve sosyo ekonomik yaşama da detaylı olarak verildi.

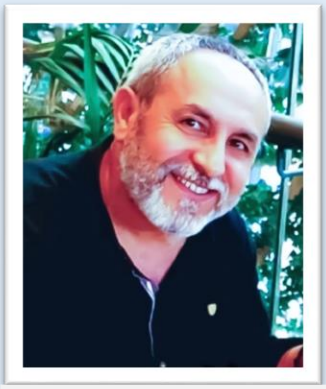
Muş Alparslan Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat Alanoğlu'nun Erken Moderne Dönem Osmanlı Taşrasında Farklılıkların Yönetimi Palu Hükümeti isimli yeni kitabı çıktı. Yazar 5 yıllık emeği ile hazırladığı doktora tezinin kitaplaştırarak okurlarıyla buluşturdu. Kitapta, 1015'ten başlayıp 1850 yılına kadar Palu Yurtluk Ocaklık Hükümet Sanacağının yönetim sürdüğü dönem anlatılıyor.

Kitabın içeriği ile ilgili bilgi veren Doç Dr. Murat Alanoğlu: "Kitap 3 bölümden oluşuyor esas ilk bölüm Osmanlı İmparatorluk Stratejisini yani Osmanlı taşraları uzak eyaletleri nasıl yönetti. Bunu anlamaya yönelik. İkinci bölümde Diyarbekir eyaletine bağlı Palu. Diyarbekir eyaletinin nasıl teşkilatlandırıldığı. Daha sonrada Palu beylerinin başta Cemşit Bey olmak üzere sonra 17. ve 18. Yüzyılda son olarak ta 1848'de tanzimat uygulamalarıyla Palu hükümetinin sonlandırıldığı dönemi anlatıyor." dedi.

Kitapta ayrıya İlçenin siyasi, mimari, sosyo ekonomik yaşamına da ışık tutuluyor.

Susadım Harput kitabı devam; 6. Bölüm

ULU CAMİİ...

İRFAN KARABULUT

Yine evimizden biraz aşağısında Artuklu devleti devrinden kalma ulu cami vardı ki burası çocukluğumda cemaate kapalı ve minaresi kısmen yarım kubbeliydi. Söylentiye göre minarenin kubbesi her defasında yapılışının ertesinde yıkılıyordu. Bir rivayete göre Artuklu hükümdarı Fahreddin Karaaslan tarafından yaptırılan Ulu Cami yapıldığında zaman ve yörenin en büyük camisi olduğundan dolayı Ulu Cami adıyla onurlandırılmış. Caminin ortasındaki avlunun üzeri camla örtülmüş. Avlunun ortasındaki derin kuyudan eskiden kervanlar su ihtiyacını karşılarlarmış. Böylece kervandakilerin de ibadet etmesi düşünülmüş. Duvarlar, kubbe tekniği ile değil de kemerlerle ve aralarıysa sığ tuğlalarla örülerek birbirine bağlanmış. Cami, 1156 tarihinde Kırmızı tuğladan yapılmış yana doğru bel vermiş eğri minaresi ile hala ayakta ve yapımındaki sıva ve tuğlaların kokusu, manevi kimliğini muhafaza etmekte. Bu şaheser Harput'un simgeleri arasındaki yerini çoktan almıştır. Minare Anadolu Türk İslam mimarisi izlerini taşıyan süslemelerle bezenmiş, caminin içerisiyse kalın taş duvarlarla dikdörtgen planı örten çatı sistemi ve bunları taşıyan kemerlerle örülmüştür. IV Murat'ın Ulu Cami'ye hediyesi olarak bilinen abanoz ağacından yapılmış minberiyse bugün kurşunlu camide bulunmaktadır. Minarenin eğriliğine hayran olmamak elde değil. Sanki günümüze kadar gelişi zamana meydan okuyarak pizza kulesiyle yarışır sanırsınız. Caminin avlusu geçmişin izlerini taşıyan mezarlarla doludur. Mezarlıktaki başucu taşlarından eski bir mezarlık olduğu anlaşılıyor. Osmanlıca yazılmış kitabesinden nakşiyül meşrep bir zat olduğu yazılı Seyyid El Ahmed Çapakçuri Hazretleri 19. yüzyılda yaşamış hicri 1340 (m. 1921) yılında irtihal etmiş. Kabri de bu mezarlığın az aşağıdadır. Çapakçur ismi özellikle Bingöl taraflarından gelenler için kullanılmaktaymış. Etrafı o tarihlerdeki savaşlarda ölenlerin mezarlarıyla doludur. Yine dışarıda tam minberin arkasında gövdesi yatık şekilde bir karadut ağacı vardı. Ve halada orada insanlığa nispetle meydan okurcasına ayakta duruyor. Bu duttan çok yedim tadı ve rengi müthiştir. O vakitlerde camii halka kapalı kapısı da kilitliydi. Yasak olmasına rağmen zaman zaman tüm çocuklar bu dut ağacına çıkar ve oradan da tam caminin minberine denk gelen ufak penceresinden içeri girerlerdi. Orada yuva yapmış güvercinleri ve yavrularını alırlardı. Bir gün birkaç arkadaşım beni de teşvik edince birlikte içeriye girdik. Asıl amacım güvercin almak değildi. Sadece caminin içini çok merak ettiğimden dolayı orayı gezip minaresine çıkmak ve avlusunda bulunan derin karanlık su kuyusuna bakmanın yanı sıra akranlarıma korkak olmadığımı ispatlamak istiyordum. Bu his her yerde her nesilde tüm çocuklarda olduğunu sende bilirsin değil mi? Şimdi sana sorsam veya azıcık egona dokundursam her türlü iddiaya girersin. İşte aynı anlattığım durumdaydım çocuk. Sonunda biraz tedirginlik kararsızlıktan sonra ego galip geldiğinde ulu caminin karadut tarafındaki ufak penceresine tırmanarak içerde bulduk kendimizi. Hayran şaşkın bir edayla beş ya da on beş dakika içerde gezip sonradan hiçbir şeye zarar vermeden çıktık hep birlikte. Fakat bizden sonrada bazı kişilerde kapı kilidini kırıp içeriye girmişler daha kolay yollardan. Tabi kimse buraya girenleri görmediğinden suç bizim üzerimizde kalmıştı. Çünkü kapalı caminin içine girip çıkarken bizi görenler karakola şikâyet etmişlerdi. Ertesi gün bizim okula bir jandarma gelmiş, babama benimle birlikte komutanın kendisini karakola çağırdığını söylemişti. Tabi diğer çocuklarla birlikte aynı durumdaydık. Ben ve arkadaşlarım hiçbir şeyden habersiz sınıflarımızda ders işlerken alınarak jandarma eşliğinde babamla beraber karakola komutana gittik. Diğer

arkadaşlarımın babaları da orada bekliyorlardı. Komutan evvela olayı babalarımıza kısaca anlattı. Sonra yazılı tutanağı gösterdikten sonra bizlere oraya niçin gittiğimizi, orada neler yaptığımızı tek tek sordu bizlerde doğruları söyledik. Tutulan tutanakta olay yeri incelenmiş sadece kapı kilidinin kırık olduğu belirtilmişti. Hepimizin ifadeleri aynı olunca da karakol komutanı bizlere inandığını söyledi. Ardından babalarımıza dönerek Ulu Camiye verilen zararı çözmemizi istedi. Çünkü bizlerin bu zararı karşılamamız halinde vuku bulan olayın kapatacağını söyledi. Aksi takdir de tutanak tutulup bu olayın dosyalarımıza işleneceğini anlatmıştı mert yürekli zamanın karakol komutanı. Meğerse çok önceleri başka kişi ya da çocuklar daha evvelden kapı kilidini kırmakla kalmamış ulu cami içerisinde ufak tefek tahribatlar yapmışlar. İşin aslına bakın ki hiç kimse de bizim girdiğimiz ana kadar bu tahribatları görmemiş. Merakımız yüzünden bu olay biz çocuklara patlamıştı. Halende gün gibi hatırlarım bu olayı ve o tanımadığım adını bilmediğim komutana da hep içimden dua ve teşekkür ederim. İki yıl evvel tekrar Harput'a gittiğimde orayı da ziyaret ettim. Dut tüm haşmet ihtişamıyla yılların yorgunluğunu insanların duyarsızlığını şikâyet edercesine duruyor yerli yerinde. Ben anılarımı sessizce içten içe yaşarken çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğu ve biri iki yetişkinin önderliğinde bu tarih kokan ören yerini gezmeye gelen öğrenci grubunun sesiyle zamana döndüm. Öğrenciler Ulu Camiyi birbirlerine kendilerince inceliyor koşuyor ve bir şeyler anlatıyordu. Ansızın içlerinden biri yanında bulunduğum dut ağacına doğru koştu. Evvela dut ağacına çıkıp başını göğe kaldırarak tersten mavi gökyüzüne yeterince baktıktan sonra karaduttan indi. Etrafında bir iki kez koşarak sevinç ve hayretle tur atarak, yüzü Ulu Camiye gelecek şekilde durup, zaten ona doğru gelmekte olan arkadaşlarına seslenerek yanına çağırdı.

- Ula ulaa hele gelin gelinnnn. Aha buraya bahın, hele bahın buraya bahın.

Deyip sessiz sakin bir edayla yaklaşan öğlen vaktinde canhıraş çığlıklarla güneşi erkenden uyandırdı. Ardından çeşitli yaşlardaki başlarında el dokumalı külah olan arkadaşlarını etrafına topladı. Öğretmenleriyse kendinden bi haber yürümüyor adeta sallanıyordu sabah güneşi eşliğinde.

- La zilkif ne deyisin ha az dur hele. Mamoş, Aboş, Samed bah hele bah. Hocam bah baah ağaç secde ediiyy dua ediiyy görimisin. Bah dallarına minbere degi. Allağa dua edii anlisin.

Öğretmende yanlarına gelip bilmiş edayla inceledi geçmişten nasihatler verip durdu. Ben güldüm durdum kendimce hem de katıla katıla güldüm söylenene. Şimdi onlara dönüp desem ki ya bu ağaç yıllardan beri böyle duruyor. Bu ağacın yüzünden fişleneceğimi söyleseydim. Acaba bana ne diyeceklerdi çok merak ediyorum. Belki de benden evvelkilerde bu ağacı böyle görmüştü ya da daha taze genç bir fidanken bilerek birileri tarafından minbere doğru eğdirilmişti. Ki ben çocukluğumu onca yıl yaşamışım bu diyarda hem de her karışında ayak izlerim varken. Bildim bileli de bu ağaç böyleydi böyle duruyordu. Şimdiyse yaşları On ya da On beş olan bu çocukların hayal dünyalarının nasıl böyle genişlediğini düşünmekten de kendimi alamadım. Gerçi çocukları suçlamamak gerek geçenlerde internette aynı çocukların hayaline benzer bir makaleye rastladım. Sanırım başlık olarak "Secde eden dut ya da ağaç" adı altında dutu konu alan bir makale yazılmıştı. Yoksa yine mi o çocuklar diyeceğim gelmiyor değil aklıma hani. İşte insan nasıl düşünür bakarsa gerçeği öyle görür çocuk. Ulu caminin yanında dede Kamer diye komşumuz otururdu. İki katlı tarihi evde kiracı olarak oturuyordu. Ve yanında ise oğlu Mustafa amcaların kendi evi vardı. Mustafa amca eşinden ayrılmıştı. İki erkek iki kız çocukla başka bir kadınla evlenmişti. Çocuklar benimle aynı yaşlarda sayılırdı ve biriyle aynı sınıftaydık. Ne yazık ki o iyi insanların hepsi bu dünyadan göçüp gitmişler. Ruhları şad olsun nur içinde yatsınlar. Şimdilerde komşumuz yaşlı kamer dedenin oturduğu eski evin asıl sahibi ve buranın yerlisi Refik Gül tekrardan dedelerine ait bu evi satın alarak kültür evi olarak restore etmiş. Kültür evinde yöresel kıyafetten eşyaya kadar her şey ama her şey aslına uygun olarak ya bağışlanmış ya da satın alınmış. Aile kendileri için tarihi bir anlamı olan bu evi içindeki anılarıyla ve tarih kokan eşyalarıyla birlikte

dokusunu bozmadan Elazığ Belediyesi ve Harput halkına armağan ederek bağışta bulunmuşlar. Amaçları kültürümüzü ve geleneğimizi yaşatmak olan bu aileye de şahsım adına çok teşekkür ediyorum. Bu kültür evinin arkasındaki bahçeden geçilip yine Ulu Cami'ye ye ait olan çeşmeye bir kapıyla çıkılırdı. Hatta o dönemlerde bu çeşmenin az aşağılarında Daldilikli Osman ve Abdurahman kardeşlerin oturmakta olduğunu anlatılmaktadır. Ulu camiye yakın mesire alanı olarak belediye ye ait bir bahçe vardı. Elif teyze diye bildiğimiz yaşlı biri tarafından sanırım uzun zaman evvel Harput belediyesinden kiralanmıştı. Elif teyzenin bahçesi diye bilirdik öyle alışmıştık çünkü. Burası meyve ağaçlarıyla doluydu. Aynı zamanda mesire yeriydi. Günü birlik aileler ufak bir ücret karşılığında insanlar konaklamaya pikniğe gelirdi. Elif teyzenin bahçesinde unutamadığım karadutlar, kızılcıklar, yer elması ve fındık ağaçları vardı. Zaman zaman gider bazı işlerinde yardım eder karşılığında bunlardan yerdim. En çokta yeraltında yetişip çıkan toprak kokulu olan yer elmasını severdim. Kendisi oldukça yaşlıydı. Bahçenin hemen yanında Mehmet Zahiri baba türbesi vardı ki o buranında bakım ve temizliğini yapardı. Gelen ziyaretçilerden üç beş kuruşluk sadakayla geçinirdi. Bugün türbe ve bahçe restore edilerek sanırım belediye işletmekteymiş. Yaşlı Elif teyzenin evi bahçenin sağ çaprazında karşısında kaleye inen yolun sağında sara hatun camiinin hemen altındaydı. İki oğlu ve gelinleri olmasına rağmen, Harput'un eski yerlilerinden kaldığı her halinden belli olan iki katlı yığma taşla yapılan evinde yalanız otururdu. Yukarı şehre gelişimizin ikinci yılı dolmuş evimize taşınmıştık. Ev yeniydi ama ahali komşularımız ve arkadaşlarım hep aynıydı bu küçücük yerde. Çünkü eski evimizle aramızda on dakika mesafesi vardı. Kestirme yoldan gitsek mesela sara hatun caminin altından elif teyzenin bahçesinin girişinden direk bizim eve çıkılıyor çocuk. Öteki türlü düz yoldan geçersek, önce Sarahatun caminin yanından geçeriz. Cimşit hamamını solumuza aldıktan sonra önümüzdeki ilk sol sokaktan yol direk nadir babaya çıkar. Nadir babanın önündeki sebil çeşmesinden kana kana suyunu içtikten sonra, türbeyi sağımıza yatırıp toprak patikadan yüz yüz elli metre yürüyoruz. Yukarıdaki, şimdiki kayabaşı soku et mangal restoranına karşılıklı Geyik ablanın müstakil inşaat halindeki evinin altından geçersek az mesafeyle yine bizim eve varırız. Ev sahibimiz aynı zamanda alışveriş yaptığımız ve bize veresiye defteri açan Haselli köyünden Mehmet amcaydı. Ufak bir bakkal dükkânı olmasına rağmen her şey bulundururdu. Dükkânın ön kısmında oturup her ne kadar arkasında çerçevelenmiş bir peşin ve veresiye satan tüccar hallerini simgeleyen bir poster olsa da o yine de insanlara veresiye defterini her zaman açanlardandı. Bir yanında ağlayan çocuk posteri ve altında da karınca dualı dükkânın bereketini arttırıcı kartpostalı asılıydı. Hesabına güvenir hiçbir zaman hesap yapmak için o meşhur eski genellikle Sümerbank ve büyük mağazalarda kullanılan facıt hesap makinesi kullanmazdı. Arada bir bazen de zaruri ihtiyaçtan ucuz ufak ev araç gereçlerini bulundururdu. İçlerinde yemlenen hareketli tavuk ve civcivli kurmalı ev saatleri bunlardandı. Haselli Mehmet amcanın kendisi zamanında Harput'a bağlı Haselli köyünden geldiği için lakabı da köyünün adı olmuş. Eşi Fatma abla da kocası gibi sevecen iyi huylu çalışkan hayat dolu ve namazlı niyazlı bir Sünni ev kadınıydı. Yeri gelmişken söyleyeyim çocuk. Bizim alevi olduğumuzu bilen haselli Mehmet amca insanlar arasında ayrım yapmamaya gayret ederek, insanları bir tutmaya özen ve hassasiyet gösteriyordu. Gerçi tüm ahali öyleydi, kimse birbirlerini dışlamaz, aşağılamaz, hor görmez bir arada insanca, kardeşçe yaşarlardı. Haselli Mehmet amcanın eşi Fatma'dan iki erkek bir kız çocukları vardı. Fatma ablanın beslediği hayvanları vardı ki tüm gününü ahırında geçirdiğini anımsıyorum. Bu evimizde yörede bulunan diğer tüm evler gibi toprak damlı ve eskiydi. İki katlı olurken alt katında Fatma ablalar üst katta ise biz oturuyorduk. Ev bir tepenin yokuşuna yapıldığı için girişlerimiz farklı yerdendi. Buraya ait anılarıma gelince zamanın daha güzel geçtiğini bir yaş daha büyümemin etkisiyle net anımsıyorum. **Devam edecek...*

Karaçor'da Işkın Coşkusu

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Karaçor Yöresi Dayanışma ve Geliştirme Derneği öncülüğünde düzenlenen Işkın Festivali'nin üçüncüsü yağmura rağmen yoğun bir katılım ile gerçekleştirildi. Festival doğa, kültür ve müzikle hafızalara kazındı.

Munzur'un berrak suyunun Fırat'la kucaklaştığı eşsiz doğada gerçekleştirilen 3. Geleneksel Karaçor Işkın Festivali, binlerce doğaseveri, yöre insanını ve misafiri aynı heyecanda buluşturdu.

Karaçor Yöresi Dayanışma ve Geliştirme Derneği öncülüğünde düzenlenen festival hem kültürel zenginliği hem de doğal güzelliğiyle unutulmaz anlara sahne oldu.

Festival için oluşturulan birinci güzergâhta katılımcılar Gülüşkür Köprüsü'nün ardından Çaybağı yol ayrımından kara yoluyla festival alanına ulaştı. İkinci güzergâhta ise Güzel Yalı Köyü'nden hareket eden feribot, davul, klarnet ve müzik eşliğinde coşkulu bir yolculukla vatandaşları Karaçor Yeşildere Köyü festival alanına taşıdı. Festival alanına ulaşılmasıyla birlikte etkinlikler büyük bir heyecanla başladı.

Baharın gelişiyle birlikte doğada kendiliğinden yetişen ve yöre halkı için ayrı bir öneme sahip olan ışkın, festivalde adeta başrolü üstlendi. Katılımcılar, ışkınla hazırlanan birbirinden lezzetli yöresel yemekleri tatma fırsatı bulurken, kurulan

stantlarda taze ışkın satışları da yapıldı. Bunun yanı sıra ışkından hazırlanan çaylar misafirlere ikram edilerek, bu doğal ürünün farklı kullanım alanları tanıtıldı.

Festival alanı gün boyunca büyük bir coşkuya ev sahipliği yaptı. Davul ve klarnet eşliğinde çekilen halaylar, etkinliğe katılanlara keyifli anlar yaşattı.

Etkinliğe katılan AK Parti Elazığ Milletvekilleri Prof. Dr. Erol Keleş, Ejder Açıkkapı ve Cumhuriyet Halk Partisi Elazığ Milletvekili Gürsel Erol, festivale yoğun bir katılım olduğunu belirterek, alandaki birlik ve beraberliğin kendilerini mutlu ettiğini söyledi.

Festivale katılan Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürü Kadir Atıcı ise, geleneksel hale gelen Işkın Festivalinin aynı zamanda bir dayanışma örneği sergilediğini söyledi.

Işkınla hazırlanan birbirinden lezzetli yöresel yemekler ikram edildi...

İzmir'de Elazığ Dayanışması...

ÇAYDAÇIRA/İZMİR

Ege Elazığ Dernekler Federasyonu tarafından düzenlenen "12. Elazığ Kürsübaşı ve Kültür Etkinliği", Ege Bölgesi'nde yaşayan Elazığlıları aynı çatı altında buluşturdu. İzmir'de gerçekleştirilen programa yoğun katılım sağlanırken, Elazığ'a özgü kültürel değerler ve hemşehrilik ruhu gece boyunca hissedildi.

15 Mayıs 2026 tarihinde Bornova Kültür ve Sanat Merkezi Necdet Aydın Sahnesi'nde düzenlenen geceye Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, AK Parti Elazığ Milletvekili Erol Keleş, CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol, AK Parti MKYK Üyesi ve Yerel Yönetimler Başkan Yardımcısı Mücahit Yanılmaz, ve AK Parti Elazığ İl Başkanı Sencer Selmanoğlu başta olmak üzere çok sayıda davetli ve vatandaş katıldı.

Etkinlikte Elazığ'ın köklü kürsübaşı geleneği yaşatılırken, Harput musikisinin sevilen eserleri davetlilerden büyük ilgi gördü. Gecede hem memleket özlemi giderildi hem de kültürel bağların güçlendirilmesine vurgu yapıldı.

Programda konuşan Erol Keleş, Ege'de yaşayan Elazığlılarla bir araya gelmenin mutluluğunu yaşadıklarını belirterek, bu tür buluşmaların gönül köprülerini daha da sağlamlaştırdığını ifade etti. Keleş, organizasyonda emeği geçenlere teşekkür ederek gurbette yaşayan Elazığlılara selamlarını iletti.

Gürsel Erol ise Elazığ kültürünün yaşatılmasının önemine dikkat çekerek, Harput'un sesi ve Elazığ'ın samimiyetinin aynı gecede buluştuğunu ifade etti. Erol, bu tür organizasyonların birlik ve kardeşlik duygularını güçlendirdiğini vurguladı.

Gece boyunca Elazığlı vatandaşlar bir araya gelerek hasret giderirken, etkinlik birlik ve beraberlik mesajlarıyla sona erdi. Katılımcılar, kültürel organizasyonların Elazığ'ın köklü mirasının gelecek kuşaklara aktarılması açısından büyük önem taşıdığını dile getirdi.

Ege Elazığ Dernekler Federasyonu tarafından düzenlenen 12. Elazığ Kürsübaşı Gecemiz, yoğun katılım ve büyük bir coşku içerisinde başarıyla tamamlandığını ifade eden Başkan Metin Karataş ise "Geceye; Valimiz, milletvekillerimiz, siyasi parti temsilcileri, bürokratlarımız, sivil toplum kuruluşlarımız ve çok sayıda hemşerimiz katılım sağlayarak bizleri onurlandırdı. Birlik ve beraberliğimizin en güzel örneklerinden birini yaşadığımız bu anlamlı gecede emeği geçen herkese teşekkür ediyor, katılım sağlayan tüm misafirlerimize şükranlarımızı sunuyoruz." dedi. Gecede Zülfü Demirtaş, Ziyaeddin Akgüneş, Ahmet Yüce ve Hasan Taydaş sahne aldı.

İslam'da Kurban ve Bayram Ritüel'leri

Kurban'da Tarihçe

Tanah'a (İBRANİ KUTSAL KİTABI-İBRANİ KİTABI MUKADDESİ) göre İbrahim'in eşi Sare'den bir çocuğu olmuyordu ve İbrahim Sare'den bir çocuğu olması durumunda bunu Allah'a Kurban olarak adadı. Allah, "İshak'ı, sevdiğin biricik oğlunu al, Moriya bölgesine git" dedi, "Orada sana göstereceğim bir dağda oğlunu yakmalık sunu olarak sun.", 8-9-10-11-12-13: İbrahim, "Oğlum, yakmalık sunu için kuzuyu Tanrı kendisi sağlayacak" dedi. İkisi birlikte yürümeye devam ettiler. Allah'ın kendisine belirttiği yere varınca İbrahim bir sunak yaptı, üzerine odun dizdi. Oğlu İshak'ı bağlayıp sunaktaki odunların üzerine yatırdı. Onu boğazlamak için uzanıp bıçağı aldı. Ama Rab'bin meleği göklerden, "İbrahim, İbrahim!" diye seslendi. İbrahim, "İşte buradayım!" diye karşılık verdi. Melek, "Çocuğa dokunma" dedi, "Ona hiçbir şey yapma. Şimdi Allah'tan korktuğunu anladım, biricik oğlunu benden esirgemedin." İbrahim çevresine bakınca, boynuzları sık çalılara takılmış bir koç gördü. Gidip koçu getirdi. Oğlunun yerine onu yakmalık sunu olarak sundu." (Yaratılış: 22:2-8-9-10-11-12-13)

MUSTAFA DURĞUN

Kur'an metinlerinde bahsi geçen çocuğun "yumuşak huylu, uslu bir erkek çocuk" olmasından bahsedilip ismi belirtilmemiştir (Sâffât Sûresi: 101). Fakat İbrahim'in ilk çocuğu İsmail olduğu ve ayetin devamında İshak müjdelendiği için İsmail olarak tefsir edilir ve Müslümanlar çocuğun İsmail olduğuna inanırlar.

Diğer İslami kaynaklara göre, İbrahim Peygamberin eşinin kısır olması nedeni ile bir çocuğu olmayınca (bazı rivayetlere göre 125 yıl) Allah'a yalvarır, dua eder. Kendisinin ve eşinin yaşlı olduğu bir zamanda mucizevi bir şekilde oğlu olur. Çocuk biraz büyüdüğünde, İbrahim peygamber rüyasında onu kurban etmesi gerektiğini görür. Oğluna "Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?" dedi. O da "Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın" der.

Peygamberlerin rüyaları normal insanların rüyalarından farklı olduğundan bu bir emir olarak kabul edilmiş ve İbrahim peygamber oğlunu kurban etmeye götürmüştür. Ancak Allah'ın emriyle bıçak çocuğu kesmez. Bu esnada Cebrail kucağında bir koç ile gelir. Bu imtihan başarı ile geçildikten sonra tüm İbrahimi dinlerde Zilhicce ayının 10. günü aynı şekilde kurban kesilerek kutlanan bayram olmuştur. İslam peygamberi, Hac gibi terk edilen İbrahim geleneği, tekrar hayata geçirmiştir.

Dini Bayramların Önemi

İslam'da Ramazan ve Kurban olmak üzere iki temel dini bayram bulunur. Bayramlar;

-Birlik, beraberlik ve toplumsal kaynaşmayı sağlar.

-Akraba ve komşu ziyaretlerinin yapıldığı, dargınlıkların son bulduğu günlerdir.

-Sabahında cemaatle birlikte Bayram Namazı kılınır.

İslam'da kurban ve bayram, hicretin 2. yılından itibaren meşru kılınan, yardımlaşma, paylaşma ve Allah'a yakınlaşmayı (takvayı) sembolize eden temel ibadetlerdir. Zilhicce ayının 10. gününden itibaren 4 gün boyunca kutlanan Kurban Bayramı, aynı zamanda hac ibadetinin eda edildiği vakittir.

Kurban Bayramı, Müslümanlar tarafından Hicrî takvime göre Zilhicce ayının 10. gününden itibaren dört gün boyunca kutlanan dinî bir bayramdır. Kurban Bayramı, aynı zamanda İslam âleminin her yıl Mekke'de hac farizasını ifa ettikleri vakittir.

Kurban Bayramı, nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan birçok ülkede dinî bayram olmasının yanı sıra resmî tatil ilan edilir. Ramazan Bayramı ile beraber İslam dinindeki en önemli iki bayramdan biridir.

Hicri takvim bir ay takvimi olduğu için yıllar güneş temelli miladi takvimden 11-12 gün kısadır. Bu nedenle Kurban Bayramı her sene 11-12 gün daha erken kutlanır. Yaklaşık 33 senede bir bayram aynı tarihlere tekabül eder.

İslam'da Kurban'ın anlamı

İslam dini terimi olarak Kurban, Allah'a yaklaşmak ve Allah rızasına ermek niyetiyle kesilen, kurban edilen, hayvan demektir. Kur'an'da geçen İbrahim peygamber ve oğlu İsmail ile ilgili kıssadan yola çıkarak, kurban kavramı, çok daha genel bir adanmışlığı, Allah için bireyin her şeyini feda edebilecek olmasını, Allah'a teslimiyeti ve ona karşı şükür içinde olmayı ifade etmektedir. Kur'an'da Hac Suresinde bu konuda bir ayet vardır.

Kurban İbadetinin Anlamı ve Hükmü

-Kökeni: Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail'in Allah'a olan sadakatlerinin ve teslimiyetlerinin bir sembolü olarak gelenekselleşmiştir.

-Hükmü: Hanefi mezhebine göre maddi durumu belirli bir ölçünün (nisap miktarı) üzerinde olan Müslümanlar için vaciptir. Diğer mezheplerde ise sünnet-i müekkede kabul edilir.

-Kurban Edilebilen Hayvanlar: Koyun, keçi, sığır, manda ve deve gibi belirli hayvanlar kesilebilir.
Kurban Kesim ve Bayram Süreci

-Vakti: Kurban Bayramı'nın 1. günü bayram namazı kılındıktan sonra başlar. Bayramın 3. günü akşamına kadar (Şafii mezhebine göre 4. günü akşamına kadar) kesilebilir.

-Paylaşım: Kesilen kurban eti üçe bölünür. Bir bölümü ev halkına ayrılır, bir bölümü akraba ve komşulara ikram edilir, kalan bölümü ise ihtiyaç sahiplerine dağıtılır.

Diğer dillerde Kurban Bayramı

Kurban Bayramı farklı dillerde ve farklı kültürlerde, kültürel etkilerle de, farklı isimlerle anılmaktadır. Arapça İyd-el Adha şeklinde okunan tüm dünyada yaygın olan bir isimdir. Türkçede Kurban Bayramı olarak anılırken, Hindistan ve Pakistan'da bayrama genellikle Bakra Eid denir ki bunun anlamı "Keçi Bayramı"dır; bu ülkelerde sıklıkla kurban edilen hayvan keçidir. Bakra Eid Güney Afrika'da da kullanılan bir isimdir.
Bangladeş'te kullanılan yaygın isimlerse Id-ul-Azha ve Korbani Id'dir.
Türkçe ismine benzer bir şekilde Bosna-Hersek, Bulgaristan da Koç bayram, Arnavutluk'ta Kurban Bajram şeklinde anılır. Nijerya'da Babbar Sallah, Somali'de
ve Kenya ile Etiyopya'nın Somalice konuşan bölgelerinde ise Ciidwayneey olarak bilinir. Tatarcada, Kurban Bayramı ya Qorban Bəyrəme ya da Qorban Ğəyete şeklindedir.

Bayram namazı

Bayram sabahı, Bayram namazı kılınır ve Bayram hutbesi okunur. Arefe günü sabah namazından itibaren her farz namazın arkasından aşağıdaki vacip olan teşrik tekbirleri bayramın son ikindi namazı da dahil olmak üzere yirmi üç vakitte getirir.
Allahü Ekber Allâhü Ekber Lâ ilâhe İllâllahü Vallâhü Ekber, Allâhü Ekber ve Lillâhi`l-Hamd
Çeşitli bölgelerde Kurban Bayramı kutlamaları
Kurban Bayramı'nda misafirlere sunulmak için hazırlanmış bir tabak: yaprak
sarması, kavurma ve börek. Bu yiyecekler Kurban Bayramı sırasında sıklıkla sunulan ve hazırlanan yiyeceklerdir.

Türkiye Bayram namazı

Güneş'in doğuşundan 45 dakika sonra bayram namazı kılınır. Kurbanlar genelde ilk gün kesilir. Elde edilen et üç eşit parçaya bölünür; üçte biri kurban kesenin akrabalarına, üçte biri fakirlere dağıtılır. Kalan üçte biri ise kurbanı kesenin ailesine kalır. Kesilen kurbanın etinden yapılan yemekler bayram boyunca misafirlere ikram edilir. Tanıdık ve akrabalar ziyaret edilir, çocuklara harçlık, şekerleme ve hediyeler verilir.
Türkiye'de her yıl çok sayıda hayvan Kurban Bayramı esnasında kesilmektedir. 2025 verilerine göre Türkiye'de 830 bin büyükbaş ve 2 milyon 500 bin küçükbaş hayvan kurban edildi.
Tüm Türk ve İslam Aleminin, Halis Niyetlerle, Yerine getirmiş Oldukları Kurban ve Bayram İbadetlerinin Kabul olması dileğiyle…

Ankara’da Sanat Müziği Rüzgârı

ÇAYDAÇIRA/ANKARA

Ankara Elazığ Kültür Derneği’nin, 17 Mayıs 2026 tarihinde gerçekleştirdiği Türk Müziği Korosu ‘Anneler Günü Konseri’ yoğun bir katılımla gerçekleşirken, büyük beğeni topladı. Kültür Bakanlığı Sanatçısı Kübra Erdoğan’ın koro şefliği yaptığı konser Çankaya Atatürk Kültür Merkezi Mavi Salon’da gerçekleşti.

Konseri Elazığ Milletvekili Prof. Dr. Erol Keleş ve eşi, Ankara Dernekler Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Haşim ÇAKIRBAY, eski Elazığ Milletvekili Prof. Dr. Abdülbaki Türkoğlu, bürokratlar ve Elazığlılar takip etti.

Yoğun katılımdan memnuniyet duyduklarını ifade eden Ankara Elazığ Kültür Derneği Başkanı Mehmet Ergün, “Kültür Bakanlığı Sanatçısı Sayın Kübra Erdoğan’a, Derneğimizin Kadın Kolları Başkanı ve aynı zamanda Koro Başkanımız Sayın Gülcan POLAT hanımefendiye ve emeği geçen yönetim kurulumuza, sanatçılarımıza, saz ekibimize, gönüllülerimize ve destek veren tüm kurum ve kuruluşlara teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Konserimizin bu muhteşem salonunu derneğimize tahsis eden Çankaya Belediye Başkanımız Sayın Hüseyin Can Güner Bey’e de yönetim kurulu adına teşekkür ediyoruz. Kültürel değerlerimizi yaşatmak, Türk müziğinin eşsiz zenginliğini yeni nesillere aktarmak ve toplumumuzun birlik, beraberlik ve dayanışma duygularını güçlendirmek amacıyla düzenlediğimiz bu anlamlı gecede bizleri yalnız bırakmayan tüm misafirlerimize teşekkür ediyoruz.” dedi.

Mersin’de Elazığlılar Derneği kuruldu

ÇAYDAÇIRA/MERSİN

Mersin’de yaşayan Elazığlıları bir araya getirmek ve Elazığ kültürünü tanıtmak amacıyla Mersin Elazığlılar Derneği kuruldu. Derneğin açılışı sebebiyle dernek lokalinde düzenlenen etkinlikte, Mersin’deki Elazığlılara ve davetlilere Elazığ’ın yöresel lezzetlerinden ışkınlı yumurta ve peynirli ekmek ikram edildi.

Kuruluş amaçlarına dair açıklamalarda bulunan Dernek Başkanı Cemal Gürler ve Başkan Yardımcısı Sefai Sevinç, temel gayelerinin Elazığ kültürünü Mersin'de tanıtmak ve yaşatmak olduğunu belirtti. Gürler ve Sevinç, derneğin hemşeriler arasında birliktelik oluşturacağını, buluşmalara ve ortak etkinliklere ev sahipliği yapacağını ifade etti.

Dernek yönetimi, kapılarının tüm hemşerilere ve Mersinli vatandaşlara her zaman açık olduğunu vurguladı. Yapılan açıklamada, dernek merkezinin Mersin Yenişehir Kaymakamlığı karşısında yer alan "Elazığlılar Dernek Evi" adresinde faaliyet göstereceği bildirildi.

Türkülerle Dolu Unutulmaz Gece

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı tarafından düzenlenen "Yüreğimizdeki Türküler" Türk Halk Müziği Konseri, sanatseverlere duygu dolu ve unutulmaz bir gece yaşattı. Atatürk Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen konser, yoğun katılımla büyük ilgi gördü.

Anadolu'nun farklı coğrafyalarından derlenen ezgilerin seslendirildiği gecede; sevda, hasret, gurbet ve umut türküler aracılığıyla dinleyicilerin yüreğine dokundu. Şef Öğretim Görevlisi Nadir Kara yönetiminde sahne alan koro ve saz ekibi, performanslarıyla izleyenlerden tam not aldı.

Konser programına Rektör Vekili Prof. Dr. Mehmet Yılmaz, Toplumsal Katkı Koordinatörü Prof. Dr. Oğuzhan Altungül, Kadınlar Kolu Başkanı Hülya Göktaş, akademisyenler, öğrenciler ve çok sayıda davetli katıldı. Gecenin ilerleyen bölümlerinde seslendirilen eserler salonu dolduran sanatseverlere zaman zaman duygusal, zaman zaman ise coşkulu anlar yaşattı. Kadın ve erkek solistlerin güçlü yorumları büyük alkış alırken, sazendelerin ortaya koyduğu zengin müzikal performans geceye ayrı bir renk kattı.

Bağlama, keman, kaval, mey, zurna, kabak kemane, gitar ve ritim enstrümanlarının eşlik ettiği konser, izleyicilere adeta Anadolu'nun kültürel yolculuğunu yaşattı. Özellikle konserin

açılışında seslendirilen “Anadolu” adlı enstrümantal eser dinleyiciler tarafından uzun süre alkışlandı.

Gece sonunda sahne alan tüm sanatçılar ayakta alkışlanırken, konserin hazırlanmasında büyük katkıları olan Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuarı’ndan Şef-Öğretim Görevlisi Nadir Kara’ya çiçek takdim edildi.

Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı tarafından gerçekleştirilen “Yüreğimizdeki Türküler” konseri, Türk Halk Müziği’nin kültürel mirasını yaşatan güçlü performanslarıyla hafızalarda iz bıraktı.

Yöresel Tatlar Öğrencilerle Buluştu

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Fırat Üniversitesi ile Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü iş birliğinde, Mayıs ayının son haftası olan "Türk Mutfağı Haftası" kapsamında öğrencilere Elazığ'a özgü yöresel lezzetler ikram edildi.

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Aşçılık Programı tarafından düzenlenen etkinlikte, Türk mutfağının zenginliği ve kültürel mirasının gelecek nesillere aktarılmasının önemine dikkat çekildi. Program kapsamında hazırlanan yöresel tatlar, katılımcıların beğenisine sunuldu.

Etkinliğe AK Parti Elazığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Elazığ Vali Yardımcısı Ömer Özbay, Fırat Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Mehmet Yılmaz, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Mahmut Doğru ve Prof. Dr. İrfan Kaygusuz, Genel Sekreter Prof. Dr. Sinan Akpınar, Kültür ve Turizm İl Müdürü Kadir Atıcı, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Cemil Yatkın, Milli Eğitim Müdürü Berat Şahin, akademisyenler, öğrenciler ve çok sayıda davetli katıldı.

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Aşçılık Programı öğrencileri tarafından hazırlanan yöresel lezzetler, davetlilerden tam not aldı.

Türk Mutfağı Haftası kapsamında gerçekleştirilen etkinliğin, Elazığ'ın gastronomi kültürünün tanıtımına katkı sunduğu belirtildi.

Trabzon'da Elazığ rüzgârı esti...

ÇAYDAÇIRA/TRABZON

Trabzon Elazığlılar Derneği'nin düzenlemiş olduğu Kürsübaşı etkinliğinde, Kültür Bakanlığı Sanatçısı üstat Zülfü Demirtaş ile Elazığ Belediyesi Kürsübaşı ekibi unutulmaz bir geceye imza attı.

Trabzon Elazığlılar Derneği yönetimi ve üyelerinin yanı sıra, Trabzonluların da yoğun katılım gösterdiği gecede; kültürün, musikinin ve gönül birliğinin en güzel örnekleri yaşandı.

Etkinliğe Bölge İdare Mahkeme Başkanı Fatih Aksoy, Cumhuriyet Savcıları Hakimler çeşitli kurumların il ve ilçe müdürleri, ANEF Genel Başkanı Sinan Canlı, Trabzon MHP Trabzon İl Başkanı Tolgay Sivrikaya, Büyük Birlik Partisi Trabzon İl Başkanı Adem Aydın, AK Parti - CHP Saadet Partisi ve İYİ Parti Trabzon teşkilatlarından temsilciler, Sivil Toplum İlişkiler Müdürü Yunus Karaman, Trabzon Bayburtlular Derneği Başkanı Saadettin Okay, Trabzon Artvinliler Derneği Başkanı Ahmet Külekçi, ANEF Genel Başkan Yardımcısı Hakan Kırklar ve ANEF Yüksek İstişare Kurulu üyesi Nebahat Kasar, üniversite eğitim iş ve kültür sanat camiasından çok sayıda davetli katılım sağladı.

Trabzon Elazığlılar Derneği Başkanı Fatih Mehmet Beyazoğlu geceye katılan davetlilere teşekkür ederek kültürlerini ve gelenekleri yaşama ve yaşatma

noktasında bu tür etkinliklere devam edeceklerinin altını çizdi. Başkan Beyazoğlu geceye maddi ve manevi desteğinden dolayı Anadolu Elazığlılar Federasyonu Genel Başkanı Sinan Canlı'ya plaket verirken sahne alan sanatçılara ve sponsorlara plaket teslimi yapıldı.
Genel Başkan Sinan Canlı ise yaptığı konuşmada, etkinliği düzenleyen Trabzon Elazığlılar Derneği Başkanı ve yönetimine teşekkür ederek, Kürsübaşı geleneğinin anlam ve ruhunu

Trabzonlu misafirlere anlattı. Gece boyunca Trabzonlu konuklarla Elazığlılar aynı ezgide buluşması, samimi ve kardeşlik dolu görüntüler ortaya çıkardı. Kürsübaşı etkinliğinde, üstat Zülfü Demirtaş ve Kürsübaşı ekibi eşsiz eserleriyle gecenin finalinde halaylar çekildi.

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

